

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТА НАПРЯМИ ЇХ ОПТИМІЗАЦІЇ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
Рівень вищої освіти - другий (магістерський)

Виконав: студент II курсу, групи 672-3
денної форми навчання
спеціальність 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»
Щербатий Дмитро Вікторович_____

Керівник:
доцент кафедри фінансів і кредиту
Юрій Едуард Олександрович_____

До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № ____ від _____ 2023 р.

Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ проф. Нікіфоров П.О.

АНОТАЦІЯ

Щербатий Д.В. Управління активами підприємства та напрями їх оптимізації. – Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2023.

У кваліфікаційній роботі проведено дослідження складу та структури активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» в сучасних умовах. Проведена оцінка ефективності управління активами та фінансовими результатами діяльності ТОВ «Еліксель Ентерпрайз», а також запропоновані напрями підвищення ефективності діяльності та управління активами ТОВ «Еліксель Ентерпрайз».

Ключові слова: підприємство, активи, капітал, інвестиції.

ANNOTATION

Shcherbaty D.V. Management of enterprise assets and directions of their optimization. Qualification work for the second (master's) level of higher education in the specialty 072 «Finance, banking and insurance». Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2023.

In the qualification work, a study of the composition and structure of the assets of LLC «Elixel Enterprise» in modern conditions is carried out. The efficiency of management of assets and financial results of LLC "Elixel Enterprise" is evaluated, and directions for improving the efficiency of activity and management of assets of LLC «Elixel Enterprise» are proposed.

Keywords: enterprise, assets, capital, investments.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Д.В. Щербатий

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. Теоретико-методичні основи управління активами підприємства.....	7
1.1. Суть та класифікація активів підприємства.....	7
1.2. Принципи управління активами підприємства.....	12
1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності управління активами підприємства.....	22
Висновки до розділу 1.....	28
Розділ 2. Аналіз стану та ефективності управління активами ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за 2018-2022 роки.....	29
2.1. Дослідження складу, структури та джерел формування активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз».....	29
2.2. Аналіз стану управління необоротними та оборотними активами ТОВ «Еліксель Ентерпрайз».....	37
2.3. Аналіз ефективності використання активів підприємства.....	45
Висновки до розділу 2.....	52
Розділ 3. Напрями вдосконалення ефективності управління активами підприємства.....	54
3.1. Оптимізація складу та структури активів підприємства.....	54
3.2. Шляхи підвищення ефективності управління активами підприємства.....	59
Висновки до розділу 3.....	63
Висновки.....	65
Список використаних джерел.....	67
Додатки	

ВСТУП

Система управління активами підприємства – важливий елемент підвищення ефективності діяльності підприємства, оскільки розробка та впровадження раціональних підходів в управлінні активами забезпечують надійну фінансову стійкість, кредитоспроможність, інвестиційну привабливість підприємств. Процес управління активами підприємства доволі складний, оскільки включає вироблення загальногосподарської стратегії його розвитку – виробничу, фінансову, інвестиційну.

Актуальність дослідження питань управління активами та пасивами підприємства різко підвищується в умовах військових дій на території України. Такий факт суттєво погіршує макроекономічні умови для забезпечення стійкого та прогнозованого функціонування підприємств. Відповідно, вкрай важливо побудувати ефективну управління активами та джерелами їх фінансування таким чином, щоб забезпечити прогнозований додатній фінансовий результат від роботи установи, при цьому врахувати можливості подальшого погіршення ситуації на фінансовому ринку. Недостатня увага до питань вибору оптимальних джерел фінансування та активів може призвести до швидкої втрати стійкості, що може зумовити банкрутство підприємства.

Дослідженнями у цій сфері Бланк І.А., Коваленко Л.О., Ліпич Л.Г., Ткаченко А.М., Чорна О.М., Рибіцька А.В, Крамаренко О.Г., Причепка І.В., Кравець Н.В. та інші.

Метою роботи є аналіз управління активами підприємства ТОВ «ЕЛІКСЕЛЬ ЕНТЕРПРАЙЗ» та напрями їх оптимізації. Для досягнення такої цілі слід виконати наступні завдання:

- визначити економічну сутність, цілі та завдання управління активами підприємствами;
- розглянути організацію процесу управління активами підприємства;
- визначені методичні підходи до оцінки ефективності управління активами підприємства;

- здійснити оцінку управління активами підприємства ТОВ «ЕЛІКСЕЛЬ ЕНТЕРПРАЙЗ»;
- провести аналіз управління активами ТОВ «ЕЛІКСЕЛЬ ЕНТЕРПРАЙЗ»;
- здійснити оцінку управління фінансовими результатами діяльності ТОВ «ЕЛІКСЕЛЬ ЕНТЕРПРАЙЗ»;
- сформульовані шляхи підвищення ефективності діяльності ТОВ «ЕЛІКСЕЛЬ ЕНТЕРПРАЙЗ»;
- запропоновані напрями підвищення ефективності управління активами ТОВ «ЕЛІКСЕЛЬ ЕНТЕРПРАЙЗ»;

Об'єктом дослідження є управління активами підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів управління активами підприємства.

Інформаційною основою роботи є праці вітчизняних і зарубіжних учених. Окрім цього, враховані поточні законодавчі вимоги щодо управління активами підприємства.

У роботі використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. До загальнонаукових можна віднести: причинно-наслідковий аналіз, експеримент, системний підхід, контент-аналіз тощо. Використовувалися такі емпіричні методи: коефіцієнтний аналіз, факторний аналіз.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в наступному:

- набули подальшого розвитку параметри організації процесу управління активами ТОВ «ЕЛІКСЕЛЬ ЕНТЕРПРАЙЗ»;
- удосконалено методичний інструментарій оцінки ефективності управління активами ТОВ «ЕЛІКСЕЛЬ ЕНТЕРПРАЙЗ».

Апробація та практичне значення результатів дослідження. Практична значущість результатів дослідження полягає в тому, що запропоновані автором

напрями підвищення ефективності управління активами ТОВ «ЕЛІКСЕЛЬ ЕНТЕРПРАЙЗ», можуть бути імплементовані безпосередньо в його діяльність, що дасть змогу досягти підвищення ефективності діяльності підприємства в цілому.

Структура кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг магістерської роботи становить 73 сторінки друкованого тексту, основний зміст роботи викладено на 65 сторінках. Робота містить 8 таблиць та 8 рисунків, список використаних джерел включає 65 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Суть та класифікація активів підприємства

Основною матеріальною складовою для здійснення господарської діяльності кожного підприємства є його активи [23]. Ці активи безпосередньо та опосередковано беруть участь у створенні продукту діяльності. Саме їх наявність забезпечує функціонування та розвиток підприємства, забезпечує безперервність і збалансованість виробничо-господарської діяльності, визначає фінансовий стан суб'єкта господарювання, рівень його конкурентоспроможності та привабливості для інвестицій як в сучасності, так і в майбутньому. Все це обумовлює необхідність теоретичного обґрунтування функціонування активів підприємства. Розділ «активи» виявляється ключовим в обліковому, фінансовому, управлінському, правовому та інших аспектах господарювання будь-якого підприємства [44, с.37]. Ця категорія виникла з бухгалтерської теорії та пов'язана з формуванням бухгалтерського балансу підприємства [28]. Латинське слово «actives», що перекладається як «діючий» або «діяльний», українською мовою передається як «активи». В науковій економічній та фінансовій літературі існують різні точки зору науковців щодо трактування категорії «активи підприємства», які, до певної міри, відрізняються та мають певний ступінь суперечливості. Аналіз цих підходів, представлений, вказує на різнобарвність та суперечливість поглядів на сутність цієї економічно важливої категорії. Розглянемо їх детальніше:

1. Активи підприємства розглядаються як майно, що існує в матеріальних та нематеріальних формах і було куплене установою за рахунок власних або додатково залучених ресурсів. Це майно перебуває у розпорядженні підприємства та має призначення у використанні для подальшої фінансово-господарської діяльності з метою отримання прибутку. Розглядається в роботах таких авторів як Шелудько В.М. [60], Стоянова О.Г.

[50], Константюк Н. [18], Смирнова Н.В. [48].

2. Активи підприємства розглядаються як ресурс інвестицій, вони представляють собою різнобічні засоби, необхідні для ефективного функціонування суб'єкта господарювання у різних формах діяльності з метою досягнення прибутку. Згідно з Мнихом Є.В. [31], це визначається як «засоби суб'єкта господарювання». Колодяжна К.С [17], додає до цього розуміння, що активи формуються за рахунок власного та позикового капіталу, і вони характеризуються продуктивністю та вмінням генерувати доходи у наслідок постійного активного обороту. Цей підхід визначає активи як «господарські засоби». Каціман С.О. та Шаманська О.І. підкреслюють схожий підхід, визначаючи активи як «господарські засоби, які були сформовані в наслідок діяльності власного та позикового капіталу» [14]. Такий погляд розкриває багатогранність та економічне значення активів як ключових складових успішного функціонування підприємства.

3. Активи, у розумінні Скоробогатова В.В., представляють собою сукупність матеріальних і нематеріальних цінностей підприємства, які мають конкретну грошову оцінку. Ці цінності включають в себе різноманітні складові, такі як знос, резерв, гудвіл тощо. Важливість цих активів полягає в їхньому формуванні та ефективному використанні, що в результаті має призвести до отримання економічних вигод у майбутньому. Оцінка цих активів у грошовому вираженні дозволяє підприємству здійснювати обґрунтовані рішення та ефективно управляти своїм капіталом, сприяючи стійкості та розвитку підприємства в довгостроковій перспективі [47].

4. У розумінні Ковалева В.В. та Патрова В.В., активи підприємства виступають як величина витрат, що виникає внаслідок проведення попередніх операцій та фінансових угод. Ці витрати підприємство поносить в надії на можливість отримання майбутніх доходів. Отже, активи у цьому контексті розглядаються як фінансовий ресурс, витрачений на діяльність підприємства, спрямований на створення передумов для отримання прибутку в подальшому. Цей підхід підкреслює важливість визначення та обліку витрат як складової

частини активів, що допомагає в управлінні фінансовими ресурсами та стратегічному плануванні [15].

Хоча багато дослідників висловлюють свої погляди на трактування категорії «активи підприємства» з використанням принципів бухгалтерського обліку. Зокрема, Національне Положення бухгалтерського обліку надає визначення активів, як ресурсів, які перебувають під контролем підприємства внаслідок минулих подій, а їх безпосереднє використання в наслідок діяльності призведе до отримання сприятливих економічних вигод у майбутньому [11].

Аналіз результатів дослідження категорій «актив» у довідковій літературі, дозволяє прийти до висновку, що на сьогодні можна визначити та розподілити основні категорії, що відображають різноманітні теоретичні підходи до визначення сутності цієї категорії.

Розглядаючи тлумачення, можна трактувати активи як представлені у вигляді лівої частини балансу, сукупності майна, ресурсів, власності, перевищення суми доходів фірми над витратами, вартості, господарських засобів, економічних ресурсів, наявних коштів фірми та матеріальних цінностей, можна визначити різноманітні аспекти та підходи до розуміння сутності "активів". Це охоплює їхню роль у фінансовому обліку, аспекти власності, економічну цінність та різні форми матеріальних та нематеріальних цінностей.

На підставі аналізу теорій та визначень категорії «активи» у економічних джерелах та нормативних актах, підсумовуючи та систематизуючи підходи вчених, ми розглядаємо активи як сукупність матеріальних і нематеріальних цінностей підприємства, що визначається їх вартісним вираженням та формується з власних та позикових ресурсів. Ці активи систематично оновлюються для підтримки виробничо-господарського процесу і забезпечення його неперервності для досягнення економічних і соціальних переваг.

Балансова вартість, продуктивність і здатність генерувати дохід у наслідок постійного обороту характеризують активи підприємства [60, с. 257]. Зокрема, активи підприємства володіють властивостями, такими як

орієнтованість на результат, динамічність і не матеріаломісткість [16, с. 552].

Між основними характеристиками активів підприємства вчені визначають такі особливості [52, с. 342]:

- активи представлені матеріальними та нематеріальними об'єктами, які знаходяться в управлінні та під контролем власників підприємства;
- наявність активів забезпечує неперервний хід виробництва;
- активи є основою для отримання економічних вигід через їх використання;
- активи можуть взаємо замінюватись, конвертуватись та реструктуруватись;
- активи формуються внаслідок минулих подій.

При формуванні активів підприємства важливо зосередити увагу на виборі оптимального рівня та раціональної структури, враховуючи особливості діяльності кожного підприємства та вплив зовнішніх та внутрішніх факторів середовища. Ці активи охоплюють усі матеріальні та нематеріальні цінності, а також кошти, що перебувають у власності суб'єкта господарювання на конкретну дату, визначаючи їх розташування та використання їх структуру можна розглянути в табл. 1.1. [19, с. 439].

Таблиця 1.1

Склад активів суб'єкта господарювання за типами

Тип активу	Перелік
1	2
Необоротні активи	
Основні засоби	Будівлі споруди, технічні засоби, машини, обладнання, транспортні засоби, інструменти та інвентар.
Капітальні та також інші фінансові вкладення	Нереалізовані капітальні вкладення, інвестиційна нерухомість, довгострокові біологічні активи, додатково довгострокові фінансові інвестиції або довгострокова дебіторська заборгованість також відстрочені податкові активи.
Нематеріальні активи	Гудвіл, права на користування майном та природними ресурсами, права на використання знаків для товарів і послуг, об'єкти промислової власності (персональні та суміжні права) та інші види прав.

Продовження табл. 1.1

1	2
Оборотні активи	
Запаси та витрати	Виробничі матеріали, напівфабрикати, недороблена продукція, готова продукція, товари та витрати, передбачені на майбутні періоди.
Фінансові ресурси	Засоби в обороті, заборгованість за наданими послугами, поточні інвестиції, готівка та інші форми ліквідних активів.

Утворення активів у складі підприємства ґрунтується на різних джерелах, що представлені в пасивах, або, інакше кажучи, у капіталі. Формування активів підприємства визначаються фінансовими ресурсами, які розглядаються як сукупність грошових коштів у різних формах (як у фондовій, так і у нефондовій формах), які підприємство здатне використовувати на даний момент для реалізації своєї статутної діяльності. Це досягається вкладенням цих коштів у активи підприємства з метою забезпечення розширеного відтворення та виконання фінансових зобов'язань [18]. Такими джерелами можуть бути:

- власні ресурси, такі як зареєстрований капітал, додатковий капітал, резервний капітал та нерозподілений прибуток підприємства;
- позикові ресурси, представлені як довгострокові, так і короткострокові кредити банків, а також кредиторська заборгованість.

Забезпечення правильного формування та використання активів становить ключовий аспект для забезпечення ефективності діяльності підприємства в цілому. Цей процес визначає основні показники фінансового стану підприємства, а будь-які зміни у керівництві цими процесами супроводжуються відповідними змінами у фінансових показниках. Зокрема, активи змушені адаптуватися до функціональної спрямованості та обсягу виробничої діяльності, тобто лише відповідно до цих критеріїв вони можуть мати значення для підприємства, якщо розглядати їх як економічні ресурси, що призначені для використання у наступному звітному періоді. Важливо також враховувати час, ризик та ліквідність при використанні цих активів, що дозволить забезпечити конкурентоспроможність підприємства на ринку.

Отже, забезпечення виробничого процесу необхідними активами у відповідній кількості та їх ефективне використання для забезпечення нормального функціонування підприємства становлять ключовий фактор для досягнення максимального прибутку. Для здійснення цільового управління формуванням та використанням активів підприємств необхідно провести систематизацію термінології, пов'язаної з процесом класифікації, що представляє собою широке поле для наукових досліджень.

Базовими критеріями які використовують для безпосередньої класифікації активів підприємства є: в першу чергу це економічний зміст, рівень ліквідності установи, місце використання, форма функціонування установи, характер формування фінансових джерел установи, перелік участі у різних видах діяльності, терміни експлуатації, ризики залучення, ціна залучення, характер володіння та інше.

1.2. Принципи управління активами підприємства

Ефективне управління активами підприємства є ключовим фактором у підвищенні його результативності, оскільки впровадження раціональних стратегій у цій сфері сприяє стабільності фінансів, збільшує кредитоспроможність та робить підприємство більш привабливим для інвесторів. Сам процес управління активами включає в себе розробку загальної стратегії розвитку, охоплюючи виробничі, фінансові та інвестиційні аспекти. Однак існують проблеми, пов'язані з відсутністю єдиної методології чи підходів, які сприяли б оптимізації управління активами для підвищення продуктивності, виробництва конкурентоздатної продукції, розширення ринків, впровадження інновацій та інших аспектів.

У здійсненні діяльності кожного підприємства ключовим аспектом є вирішення завдання забезпечення необхідною і достатньою сумою коштів, що гарантує ефективне функціонування та досягнення позитивного фінансового результату. Формування капіталу підприємства здійснюється за рахунок як

власних ресурсів, так і залучення позикових або ж грантових коштів. У більшості випадків основною складовою та фундаментом фінансового капіталу є внутрішній капітал. Проте у сучасній ринковій економіці діяльність підприємства неможлива без систематичного використання різних форм залучення коштів [20].

У ході функціонування будь-якого підприємства вирішальну роль відіграє проблема забезпечення необхідною та достатньою сумою коштів, що є необхідною умовою для здійснення ефективної господарської діяльності та досягнення високого фінансового результату. Формування капіталу підприємства може здійснюватися за рахунок внутрішніх та залучених ресурсів.

В більшості випадків внутрішній капітал виступає основною складовою та фундаментом усього фінансового капіталу підприємства. Проте в умовах ринкової економіки діяльність підприємства стає неможливою без систематичного використання різноманітних способів залучення позичених коштів.

У сфері виробничої діяльності підприємства, фінансові ресурси становлять не лише матеріальну основу, але й фінансову підґрунтя для формування та оптимального використання капіталу. Важливо відзначити, що він є складовою частиною фінансових ресурсів, які вкладаються у виробництво та генерують прибуток після завершення господарського циклу. Іншими словами, капітал виступає як трансформована у форму виробництва компонентна складова фінансових ресурсів.

Проте, існують відкриті питання у сфері управління активами підприємств, які ще не отримали належного вирішення та вимагають подальших досліджень та розробок. Однією з таких проблем є відсутність належно обґрунтованих стратегій щодо оптимізації обсягу та структури активів підприємств, включаючи основні та оборотні, та вибір методів їх фінансування, що відповідали б сучасним ринковим умовам [22, с. 61].

Сучасна економіка характеризується нестабільністю та високою

динамікою зовнішнього середовища. Ці фактори негативно впливають на фінансовий стан підприємства, змушуючи його керівництво приймати рішення в умовах невизначеності. Значна кількість підприємств стикається з серйозними виробничими та фінансовими труднощами і перебуває в кризовому стані. Це призводить до акцентування уваги на фінансових аспектах діяльності підприємств, зокрема, на їхніх активах, їх складі та вартості, а також на підтримці їхньої адекватної рівня.

Структура майна, що використовується на підприємстві, визначає велику кількість додаткових аспектів не лише у фінансовій, але й у господарсько-виробничій та інвестиційній сферах, вона також має значний вплив на кінцеві результати його діяльності. Внаслідок зміни загальних ринкових процесів та відповідних кризових явищ виникла актуальна проблема нестачі потрібного обсягу основних та оборотних активів, та також це спричинило суттєві диспропорції у джерелах фінансування, що в певні мірі негативно впливає на загальну ефективність господарювання. Заразом низький рівень забезпечення підприємства активами, безпосередньо оборотними, супроводжується обмеженням їх використання. У зв'язку з цим виникає необхідність перегляду стратегій раціонального керування оборотними активами, для нормалізації та сприяння вирішення фінансових викликів для підвищення ефективності загального господарського функціонування підприємства [33, с. 224].

З урахуванням попередніх роздумів можна стверджувати що безпосередня оптимізація джерел прямого фінансування оборотних активів настановах, базується на раціональному балансуванні між власними та позиковими коштами. Звісно що є різні підходи, для оптимізації, включаючи розгляд через їхнє розмежування. Беручи до уваги дані підходи, мінімальна необхідність в оборотних активах, повинна бути забезпечена власними джерелами, тоді як тимчасові фінансування потреб може здійснюватися шляхом короткострокових кредитів.

Важливо відзначити, що можна розглядати банківський кредит як один із засобів фінансування всіх оборотних активів підприємства, де оборотні активи

забезпечуються на % за рахунок довгострокових позикових коштів та на % - за рахунок короткострокових позикових ресурсів. Використання позикових ресурсів вважається економічно обґрунтованим лише у випадку, коли це сприяє підвищенню рентабельності власного капіталу [38, с. 121].

Останні дослідження та літературні джерела свідчать про те, що економічну сутність капіталу підприємства науковці та дослідники розглядають через призму його ролі як головного фактора виробництва. У загальному контексті факторів виробництва (капітал, земля, праця) капітал відіграє пріоритетну роль, оскільки він об'єднує всі елементи в єдиний виробничий комплекс. В першу чергу він відображає внесені в господарський процес фінанси установи, що призводять до отримання прибутку. У даному контексті його неможливо розглядати окремо від виробничого процесу у вигляді вкладеного капіталу, при цьому акцент робиться на активах.

Аналіз останніх наукових досліджень та публікацій свідчить, що велика кількість вчених активно займається вивченням аспектів систем та методології управління активами суб'єктів господарювання. Роботи видатних економістів, таких як І.А. Бланк [1] та Л.О. Коваленко [15], О.Г. Крамаренко [19] та Є.Г. Рясних [44], А.М. Поддєрьогін [23] та Г.О. Швиданенко [58], Л.Г. Ліпич [25] та А.В. Рибіцька [43], А.М. Ткаченко [51] та О.М. Чорна [56], Н. Шевчук [59] та Н.З. Шпак [63], Л. І. Бурдонос [2], їх роботи присвячені актуальним питанням теорії та практики оцінки й управління ресурсами підприємства, в сучасних умовах.

Економічні ресурси підприємства виявляються у різноманітних формах активів, які використовуються у ході здійснення господарської діяльності. Всі активи активізують та структурують з метою конкретизації завдань, пов'язаних із здійсненням цієї діяльності, відповідно до місії та стратегії економічного розвитку підприємства, та представляють собою сукупні майнові цінності, які є основою його потенціалу.

Активи підприємства повинні відповідати функціональній спрямованості та обсягам діяльності підприємства. Лише відповідно до цих параметрів вони

набувають для підприємства певної цінності, що визначається як його економічні ресурси, призначені для раціонального використання протягом поточного та майбутніх періодів господарювання. Вони в першу чергу є майновими цінностями, що формуються завдяки капітальним інвестиціям, що, вкладені у підприємницьку діяльність, матеріалізується у вигляді активів підприємства.

У сучасних економічних теоріях та практиці управління активами широко використовуються різноманітні визначення терміну «активи». Нижче подано кілька з найбільш поширених трактувань цього поняття в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Найбільш поширені визначення терміну «активи»

Джерело	Визначення
П(С)БО 2 «Баланс»	Активи – представляють у вигляді ресурсів, що контролюються установою в результаті минулої діяльності, а їх використання планується для отримання економічних бенефітів у наслідок майбутньої діяльності.
Бланк І.О., Урбан Н.М., Фаріон І.Д., Філімоненков О.С.	Активи зображені як ресурс підприємства у формі його безпосередньої власності, які використовуються в діяльності установи з метою подальшого отримання прибутку.
Михайленко П.П., Поддєрьогін А.М., Поліщук М.П.	Активами є ресурси, що перебувають під контролем підприємства, використання яких призводить до позитивної динаміки майбутніх економічних вигод.
Коваленко Л.О.	Активи включають всі види майна підприємства, які є його власністю та використовуються для здійснення статутної діяльності.

Як відзначено, в українській науковій теорії та практиці існує різноманітне розуміння терміну «активи». Однак серед різних тлумачень варто визнати найбільш точне, де активи розглядаються як сукупність матеріальних і нематеріальних цінностей підприємства, оцінених певною грошовою вартістю, мобілізація і використання яких спричиняє до отримання майбутніх

економічних вигід. Це визначення характеризується врахуванням впливу факторів часу, ризику та ліквідності. У ньому висвітлено як матеріальний, так і нематеріальний аспекти активів, а також їхню приналежність підприємству та можливість генерації прибутку у подальшому.

Отже, активи можна розглядати як економічні ресурси підприємства у формі сукупних майнових цінностей, вартість яких відображається в балансі та використовується підприємством з метою отримання майбутніх конкретних економічних вигід.

В галузі економічної теорії та практики використовуються різноманітні терміни для опису окремих видів активів підприємства. З метою впровадження ефективного та цілеспрямованого управління активами на підприємстві виникає необхідність у систематизації ключових понять, що використовуються в практичній діяльності, така класифікація виокремлює основні характеристики, за якими активи, як керована підсистема, найбільш чітко відповідають управлінським цілям і завданням підприємства. Управління активами підприємства представляє собою складний процес, який включає в себе ефективне формування та раціональне використання активів з урахуванням їхнього обсягу, структури, та складу, враховуючи вплив різноманітних факторів, які виникають від внутрішнього та зовнішнього середовища [48, с.247].

Активи підприємства, в першу чергу, представляють собою капітал, що вкладений у виробництво. Дослідження історичної еволюції терміну “капітал” виявляє три ключові підходи до його концептуалізації. Згідно з першим підходом, капітал розглядається як грошовий фактор, а гроші визначаються як основний елемент виробництва.

Другий підхід, що базується на матеріально-речовому підході, розглядає капітал як сукупність цінностей та послуг, що сприяють створенню нового доходу.

Третій підхід визначає капітал як систему виробничих відносин, що виникають з керування власності та засобів виробництва підприємцями.

Враховуючи ці підходи, загальне визначення капіталу можна сформулювати як блага, які породжуються новою працею та використовуються для виробництва товарів та послуг, призначених для отримання доходу [1, с. 18].

Таким чином ми можемо сказати що процес управління активами можна описати як комплекс принципів і методів, спрямований на розробку та реалізацію рішень, які пов'язані з оптимальним формуванням активів із різноманітних джерел та ефективним їх використанням у різних аспектах діяльності підприємства [2].

Узгоджене управління капіталом визначається як вплив суб'єкт підприємницької діяльності на об'єкт управління тобто сам капітал, заради оптимального та ефективного використання, для здійснення господарської діяльності суб'єкта. Результативність підприємства невіддільно пов'язана з розвитком і удосконаленням системи управління.

Саме управління має тісний зв'язок з процесом ухвалення стратегічних рішень, оскільки їхня кількість та динаміка є ключовими показниками для оцінки їхньої позитивної результативності. Активи зазвичай виступають як невід'ємна частина господарської діяльності підприємства - від моменту його заснування до фази ліквідування або реорганізації установи. У рамках управління активами важливо взаємодіяти з їхнім обсягом та композицією, а також ідентифікувати джерела фінансування для поліпшення ефективності їхнього використання та оптимізації.

Сам процес управління передбачає реалізацію таких елементів, як:

- ясне визначення цілей та заходів щодо управління активами, із систематичним контролем їх виконання протягом планового періоду;
- покращення методики оцінки та самого аналізу для збільшення ефективності використання можливих категорій активів;
- розроблення стратегій оптимізації управлінських процесів для активів, а також аналіз та впровадження відповідних заходів;
- застосування економічних методів та моделей під час прийняття

управлінських рішень, в першу чергу під час аналізуючої частини та планування заходів;

- розроблення стратегії оперативного управління активами, що мають високу ліквідність;
- визначення візії та бачення загальної стратегії управління;
- фокус на використанні внутрішніх засобів впливу на процес управління активами [14, с. 357].

Таким чином головними завданням при плануванні оптимальної стратегії буде:

- мобілізація потрібної кількості фінансових ресурсів для створення сприятливих умов для забезпечення відповідних темпів економічного розвитку;
- перерозподіл сформованого капіталу в залежності від видів діяльності та найбільш стратегічно важливими напрямками їх використання;
- створення умов максимальної продуктивності дохідної частини активів при поточному рівні фінансових ризиків;
- зменшення ризикованих рішень, що пов'язані з пошуками ефективного використання активів, з урахуванням рівня дохідності;
- баланс фінансової рівноваги;
- створення умов для фінансової гнучкості;
- пошук забезпечення методів максимально продуктивної оборотності активів;
- циклічна, постійна, реінвестиція доходів [33, 225].

Стабільність економічного зростання залежить від ефективності управління активами підприємств. Ефективне управління активами передбачає раціональне формування та використання активів, що буде давати змогу підприємствам отримувати максимальний прибуток та забезпечувати свою фінансову стійкість.

При формуванні фінансової політики підприємства, головним аспектом є підбір структури активів, що навіть при мінімізації вартості капіталу, буде

сприяти позитивному зростанню ринкової вартості даної економічної одиниці. Тому найбільш продуктивною можна вважати таку структуру, яка буде давати можливість знижувати середньозважену вартість капіталу, проте тим же самим зможе забезпечувати пряму підтримку кредитної репутації на рівні, що сприяє залученню додаткових фінансових ресурсів за прийнятних умов.

Необхідно встановлювати прямий зв'язок між структурою активів підприємства та мобілізацією капіталу, оскільки ці дві категорії взаємодіють та є невіддільними. З іншого боку, можна стверджувати, що ефективне управління активами підприємства суттєво визначається стратегією управління його капіталом, оскільки сформований капітал завжди реінвестується в активи.

З точки зору фінансової політики підприємства, існують основні стратегії управління капіталом:

1. Консервативна стратегія: Основна мета - отримання вищої доходності, ніж у банківських депозитів, за менших ризиків, ніж на фінансовому ринку.

2. Збалансована стратегія: Передбачає досягнення доходності, порівнянної з ринковою середньою, за допомогою найбільш ліквідних фінансових інструментів, при меншому ризику.

3. Ризикова стратегія: Основна мета - отримання максимального зростання активів, навіть за рахунок високого ризику.

4. Індексна стратегія: Напрявлена на потенційних інвесторів, що прагнуть отримати інвестиційний дохід з фінансового портфеля, що формується на базі індексу [28].

Сам процес стратегії, включає два важливих важелі управління оборотними та необоротними активами. Головним важелем в управлінні необоротними активами, є їх вчасне оновлення. Якщо говорити про управління оборотними активами, то їх головним базовим завданнями є забезпечення безперебійності виробничого процесу, збереження позитивної ліквідності, та ріст рентабельності з впровадженням шляхів мінімізації ризиків і втрат.

Сучасний стан справ, змушує більшість підприємств шукати та застосовувати нові значно ефективніші стратегії управління, а саме їх

структурою та складом, зосереджуючись, зокрема, на підвищенні рентабельності, через зростання середньої вартості цих активів та прискорення періоду їх обороту. Щодо підвищення ефективності використання оборотних активів, основою такої діяльності є скорочення тривалості операційного циклу за рахунок прискорення руху ресурсів та товарів.

Розглянемо базові механізми для підвищення ефективності управління необоротними активами:

- розглянути склад та структуру основних засобів для подальшої оптимізації;

- оновити технічний стан основних шляхом залучення кредитних або ж грантових коштів, додатково проведення реконструкції та модернізації застарілого устаткування;

- пошук альтернативних джерел фінансування;

- освоєння додаткових потужностей;

- запровадження амортизації, для сприятливої реалізації економічної та іншої стратегії підприємства;

- використовувати послуги фінансового лізингу [40, с.251].

Якщо говорити про напрямки оптимізації оборотних активів то:

- знайти оптимальну стратегію структурування склад та структури активів, забезпечивши оборотність;

- проводити постійний контроль їх обсягів особливо у грошовій формі та забезпечувати належну ліквідність шляхом раціонального розподілу найбільш ліквідних активів у фінансові інвестиції та інші активи, що можуть у короткі терміни перетекти у грошові кошти;

- оптимізувати запаси шляхом оцінки потреб у сировині на плановий період, регулярного контролю за умовами зберігання запасів та періодичного оновлення оптимальних партій замовлення;

- підтримувати структуру товарів на підприємстві, збільшуючи випуск товарів з позитивною рентабельністю та відповідним рівнем попиту, а також

скорочуючи випуск товарів з низькою рентабельністю;

– керувати рівнем дебіторської заборгованості шляхом ефективного контролю над розрахунками з дебіторами, оцінки їх платоспроможності та ділової репутації, а також застосуванням заходів зі страхування ризиків;

– скорочувати тривалість фінансового циклу, прискорюючи оборот виробничих запасів та дебіторської заборгованості, а також раціонально сповільнюючи оборотність кредиторської заборгованості перед постачальниками;

– підвищувати рентабельність підприємства, використовуючи тимчасово вільні грошові активи щоб сформувати портфель минулих та поточних інвестицій [49].

Пошук оптимальних рішень відіграє ключову роль у його господарській діяльності, оскільки ефективні управлінські рішення стосовно активів визначають подальший розвиток та конкурентоспроможність підприємства.

Процес управління може загостритись частими змінами у умовах його функціонування та потребою іноді оперативно та швидко примати рішення. Складність податкового законодавства, фінансова криза та низька платіжна дисципліна призводять до зниження оборотності ресурсів, що у багатьох випадках матиме негативні наслідки і навіть банкрутство.

Характеристики складу та структури активів підприємств також визначають специфіку формування його капіталу. Зв'язок капіталу підприємства із виробничо-господарською діяльністю визначається особливостями його операцій та напрямками підприємницької діяльності, що включає аспекти організації виробничої структури та інші чинники.

1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності управління активами підприємства

Оцінка ефективності управління активів є складним дослідницьким процесом і становить один із ключових напрямів аналізу фінансово-

господарської діяльності підприємства. Об'єктом цього процесу є взагалі виробничо-господарська діяльність підприємства, яка на пряму є результатом формування та використання активів.

Головною метою проведення оцінки ефективності у формуванні та використанні активів підприємства є спосіб досягненні максимально об'єктивних результатів, які визначатимуть рівень ефективності цих процесів. Ці результати, в свою чергу, виступають важливим вихідним пунктом для пошуку оптимальних та найбільш раціональних методів забезпечення економічного розвитку суб'єкта господарювання в коротко- та довгостроковій перспективі. Практичне значення такої оцінки полягає в тому, що вона визначає конкретні шляхи покращення ефективності, сприяючи економічному розвитку підприємства [51,с.298].

Оцінка ефективності управління активами підприємства включає в себе ряд ключових завдань, серед яких:

1. Визначення відповідності сформованих активів для забезпечення неперервного виробництва та досягнення необхідних темпів економічного розвитку. Також важливо виявлення потреби в залученні додаткових обсягів активів або їх можливого звільнення.

2. Аналіз оптимальності та раціональності структури та складу активів, визначення напрямків їх розподілу за видами діяльності.

3. Аналіз рентабельності та доцільності вкладення фінансів у активи.

4. Оцінка ефективності використання активів та визначення рівня їх віддачі при наявності операційного та фінансового ризику.

5. Виявлення ключових факторів, які впливають на ефективність формування та використання активів, а також аналіз причин їх виникнення.

6. Ідентифікація та мобілізація резервів для підвищення ефективності формування та використання активів.

7. Своєчасна реакція керівництва на результати аналітичного дослідження з розробкою оптимальних стратегій для підвищення ефективності формування та використання активів, збільшення їх вартості, підвищення

конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства в цілому [42, с.549].

Загальна оцінка дозволяє ефективно реагувати на внутрішні та зовнішні фактори, що можуть впливати на нормальне функціонування підприємства, і проводиться як для короткострокової, так і для довгострокової перспективи його розвитку.

У наш час не існує загальної стратегії формування та управління корпоративними активами. Кожне підприємство визначає власний підхід, орієнтуючись на власні сфери діяльності, організаційну структуру, фінансовий стан та взаємодію з партнерами. Активи підприємства складаються з необоротних та оборотних, кожен з яких має унікальні характеристики. Управління ними вимагає окремого підходу, що враховує їхні особливості. Важливо відзначити, що процес управління оборотними активами більш затягнутий, порівняно з необоротними, через їхню особливу властивість - ліквідність, яка відрізняє їх від необоротних активів.

Однією з особливостей управління основними засобами є його ґрунтування на принципі їх кругового обігу. Одночасно, мета управління довгостроковими активами полягає у визначенні формату та методу, які впливатимуть на ці активи підприємства в ході різноманітних фінансових операцій, оптимізації їх розміру та підвищення ефективності використання. Зважаючи на значну різноманітність форм і видів основних засобів, виникає потреба у специфічному управлінні кожним з них. Основна мета управління такими активами полягає в тому, щоб поліпшити використання конкретного виду окремо, забезпечуючи вищі результати для суб'єкта діяльності підприємства [28].

Важливо відзначити, що керування необоротними активами представляє собою завдання більшої складності, ніж управління ліквідними активами, оскільки останні характеризуються високим рівнем мобільності. У цьому контексті виникає проблема своєчасного оновлення основних фондів, яка спричинюється нерациональним підходом до формування джерел фінансування

необоротних активів.

Ця проблема може призвести до збільшення витрат на виробництво, підвищення собівартості продукції, зменшення ефективності суб'єкта господарювання та його прибутку, що в кінцевому підсумку може знизити конкурентоспроможність. Таким чином, створення стабільного джерела фінансування для основних засобів є однією з ключових аспектів їх управління.

Складність та розмаїття бізнес-процесів підприємства, разом із великою кількістю внутрішніх чинників, суттєво впливають на результативність корпоративного управління. Отже, рекомендовано проводити оцінку ефективності управління активами підприємства, використовуючи систему коефіцієнтів та інтегральних показників. Ці показники використовуються для визначення економічної результативності заходів, визначених у стратегії управління активами конкретного суб'єкта господарювання.

Щоб оцінити ефективність управління відповідно до логічного порядку, розглянемо, алгоритм що включає шість послідовних етапів.

Початковий етап передбачає проведення аналізу ситуації в управлінні активами, зокрема оцінку стратегії управління активами на підставі фінансових звітів компанії. На даному етапі детально розглядаються показники стану та ефективності, включаючи аспекти ліквідності, фінансової стабільності, майнового стану, прибутковості та ділової активності. Також рекомендується вивчати балансові активи як по горизонталі, так і по вертикалі, для визначення складу, структури та структурних змін у активах і пасивах балансу суб'єкта господарювання, а також для оцінки управління. За результатами проведеного аналізу формуються відповідні висновки щодо стану прийняття позитивних управлінських рішень [24].

На другому етапі проводиться визначення результативності управління активами. Це включає розрахунок інтегральних показників ефективності управління, які представлені як середнє геометричне відносних показників системи оцінки, що використовується для аналізу. У світовій практиці загальним показником для оцінки інтегрального показника є функція бажаності

Харрінгтона. Першопочатково запропонована Едвіном Харрінгтоном у 1965 році як метод оцінки якості продукції, ця функція спрямована на розрахунок єдиного показника, який відображає узагальнені характеристики об'єкта. Основна ідея полягає в тому, щоб створити показник, який володіє певним набором властивостей, які можуть бути виміряні в різних одиницях та навіть взаємопов'язані між собою [32]. Дослідники вимірюють цей набір властивостей за допомогою єдиної одиниці вимірювання і представляють його на безмірній шкалі кількісно, здійснюючи арифметичні дії, які об'єднують ці показники. Для цього Харрінгтон запропонував безмірну "шкалу бажаності" або "d".

Популярність методу Харрінгтона в науковій сфері призвела до з'яви різноманітних його модифікацій, серед яких важливе місце займає концепція бажаності від Дж. Деррінджера та Р. С'юча [33, с.224]. Вони розробили формули для трьох типів індикаторів: стимулюючих, дестимулюючих і таких, що мають знаходитися в межах цільових значень від 0 до 1.

Для розрахунку інтегральних показників ефективності управління активами необхідно створити унікальну систему показників для кожної окремої групи (підсистеми) активів. На мою думку, оцінка ефективності управління необоротними активами може бути проведена з використанням таких параметрів, як коефіцієнт оновлення основних засобів, коефіцієнт зносу, коефіцієнт вибуття основних засобів, коефіцієнт для оцінки придатності основних засобів, розрахунок фондівіддачі, коефіцієнт оборотності основних засобів підприємства, рентабельність та рівень ефективність використання основних засобів.

Процес аналізу та проведення оцінки, використовує такі показники, як коефіцієнт покриття, маневреності капіталу, забезпеченості оборотними активами, термін погашення кредиторської заборгованості, оборотність кредиторської заборгованості, термін погашення дебіторської заборгованості, та коефіцієнт її оборотності, терміни оборту запасів, їх оборотність запасів, усереднені характеристики швидкості обертання, та коефіцієнт оборотності таких активів.

На третьому етапі проводиться оцінка отриманих результатів а саме інтегральних показників ефективності, включаючи визначення рівня ефективності корпоративного управління та узагальнення відповідних висновків. Якщо рівень ефективності відповідає вимогам діяльності підприємства, аналіз вважається завершеним. У випадку, коли результат розрахунку не відповідає очікуванням суб'єкта господарювання, необхідно переходити до наступного етапу [46, с.40].

На четвертому етапі здійснюється оцінка факторів, які впливають на результати аналізу ефективності управління активами. Проводиться визначення тих чинників, які мають вплив на систему показників. Одночасно проводиться аналіз для визначення важливості та порівняльної значущості систем обраних показників щодо управління активами.

П'ятий етап включає надання рекомендацій для покращення аналізу та підвищення ефективності управління активами підприємства. Цей етап передбачає формування переліку пропозицій з метою поліпшення аналізу показників та ефективності управління активами суб'єкта господарювання [23].

Шостий етап передбачає впровадження контролю за виконанням рекомендацій. Використання інтегральних показників та функцій бажаності Харрінгтона як інструментів для комплексної оцінки ефективності управління активами дозволяє здійснювати об'єктивний аналіз тенденцій їх розвитку, покращуючи при цьому ефективність організаційних, фінансових та виробничих процесів. Крім цього, проведений аналіз ефективності допомагає визначити конкретні напрямки для підвищення рівня ефективності, ідентифікує фактори, що впливають на неї, виявляє резерви та визначає шляхи удосконалення організаційно-фінансових механізмів використання активів підприємства.

Висновки до розділу 1

Підводячи підсумок, зазначимо, що у процесі вивчення теоретичних аспектів управління активами сформульовані наступні висновки:

Активи є невід'ємною складовою господарської діяльності будь-якого підприємства. Вони визначають фінансовий стан підприємства, його конкурентоспроможність та привабливість для інвестицій. Розділ "активи" є ключовим в обліковому, фінансовому, управлінському, правовому та інших аспектах господарювання.

Характеристики активів підприємства визначають їхню роль у фінансовому обліку, аспекти власності, економічну цінність та різні форми матеріальних та нематеріальних цінностей. Вони є основою для отримання економічних вигід і можуть взаємо замінюватись, конвертуватись та реструктуруватись. Таким чином, активи підприємства виступають як ключовий елемент, який визначає його успішність і стійкість на ринку.

Оптимальне управління активами, особливо оборотними, стає суттєвим аспектом в умовах нестабільності та високої динаміки зовнішнього середовища. Важливим викликом є відсутність належно обґрунтованих стратегій щодо оптимізації обсягу та структури активів підприємств, що вимагає подальших досліджень та розробок.

Оптимізація фінансового стану підприємства через раціональне керування оборотними активами стає стратегічно важливим завданням, спрямованим на підвищення ефективності його функціонування.

Оцінка ефективності управління активами включає аналіз ситуації, визначення результативності, оцінку отриманих результатів, оцінку факторів, надання рекомендацій та впровадження контролю. Цей алгоритм дозволяє систематично оцінити всі аспекти ефективності, зосереджуючись на фінансових та організаційно-фінансових показниках.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ТОВ «ЕЛІКСЕЛЬ ЕНТЕРПРАЙЗ» ЗА 2018-2022 РОКИ

2.1. Дослідження складу та структури активів ТОВ «ЕЛІКСЕЛЬ ЕНТЕРПРАЙЗ»

ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» – одне із 78 підприємств, яке релокувалося на Буковину. Підприємство перемістило свої потужності з Харкова в Хотин.

Підприємство спеціалізується на виробленні електроустановочної продукції, зокрема зовнішніх електричних розеток, вимикачів, вилок штепсельних, тощо. ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» працює на задоволення нагальних потреб сектору безпеки й оборони. Воно має численні запити від населення, оскільки саме зовнішня серія виробів необхідна для швидкого відновлення електропостачання в постраждалих регіонах.

Тобто, функціонування такого важливого виробництва є вкрай необхідним для відбудови енергоструктури України.

Проведемо дослідження динаміки зміни складу активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за допомогою табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Динаміка обсягу активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз»
за 2018-2022 роки, тис. грн.

Активи	Рік					Абсолютний приріст, +,-		Відносний приріст, %	
	2018	2019	2020	2021	2022	2022 /2018	2022 /2021	2022 / 2018	2022 / 2021
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Основні засоби	0	0	400,7	405,8	501,1	501,1	95,3	0,00	23,48
Виробничі запаси	26,3	106,7	1273,4	1870,4	2456	2429,7	585,6	9238,40	31,31
Незавершене виробництво	74,1	115,4	973,1	604,7	1021	946,9	416,3	1277,87	68,84

Продовження табл. 2.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Готова продукція	80,3	207	866,3	385,4	992	911,7	606,6	1135,37	157,39
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	13,9	42,9	3776	4395,8	3067,7	3053,8	- 1328,1	21969,8	-30,21
Інша поточна дебіторська заборгованість	12,2	31,4	164,7	387,4	561,3	549,1	173,9	4500,82	44,89
Гроші та їх еквіваленти	6,3	1,8	202,3	130,6	141,9	135,6	11,3	2152,38	8,65
Інші оборотні активи	11,5	4,4	39,3	34,1	2979,8	2968,3	2945,7	25811,3	8638,4
Всього активів	224,6	509,6	7695,8	8214,2	11720,8	11496,2	3506,6	5118,52	42,69

Як видно з табл. 2.1, за досліджуваний період спостерігається збільшення обсягу активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз», що безперечно є позитивною динамікою. Зокрема, станом на 31 грудня 2022 р. обсяг активів склав 11720,8 тис. грн., що на 11496,2 тис. грн. або 3506,6% більше, ніж на 31 грудня 2018 р. Дане явище можна пояснити тим, що підприємство було засновано наприкінці 2017 р., і фактично 2018 р. був першим повноцінним роком функціонування підприємства. Зростання активів протягом 2018-2022 рр. відбувалось за рахунок збільшення всі статей, зокрема:

- виробничих запасів на 2429,7 тис. грн. або 9238,40%;
- незавершеного виробництва на 946,9 тис. грн. або 1277,87%;
- готової продукції на 911,7 тис. грн. або 1135,37%;
- дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 3053,8 тис. грн. або 21969,8%;
- грошових коштів та їх еквівалентів на 135,6 тис. грн. або 2152,38%;
- інших оборотних активів на 2968,3 тис. грн. або 25811,3%.

Тобто, в результаті аналізу динаміки активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за 2018-2022 рр., слід відмітити, що в абсолютному вимірі на збільшення обсягу активів найбільше вплинуло зростання дебіторської заборгованості за товари,

роботи, послуги і це є негативним, оскільки накопичення дебіторської заборгованості свідчить про погіршення платіжної дисципліни на підприємстві і зниженні його ліквідності та платоспроможності. У відносному вимірі найшвидшими темпами зростали інші оборотні активи ТОВ «Еліксель Ентерпрайз», а найменший приріст спостерігався щодо готової продукції підприємства.

Якщо розглядати приріст активів протягом 2021-2022 рр., то варто відмітити, що ситуація трохи інша. Загальний обсяг активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» протягом даного періоду зріс на 3506,6 тис. грн. або 42,69%. Дана ситуація склалась на підприємстві за рахунок зростання обсягу:

- виробничих запасів на 585,6 тис. грн. або 31,31%;
- незавершеного виробництва на 416,3 тис. грн. або 68,84%;
- готової продукції на 606,6 тис. грн. або 157,39%;
- грошових коштів та їх еквівалентів на 135,6 тис. грн. або 2152,38%;
- іншої поточної дебіторської заборгованості на 173,9 тис. грн. або 44,89%.

При цьому в абсолютному та відносному вимірі найшвидшими темпами зростали інші оборотні активи – на 2945,7 тис. грн. або 8638,4%. А найменшими – грошові кошти та їх еквіваленти (11,3 тис. грн. або 8,65%).

Дебіторська ж заборгованість за товари, роботи, послуги протягом 2021-2022 рр. зменшилась на 1328,1 тис. грн. або 30,21%, що позитивно відобразилось на структурі активів з точки зору їх ліквідності.

В ході подальшого аналізу розглянемо структуру активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за 2018-2022 рр., яка зображена на рис. 2.1.

Найбільшу питому вагу в активах підприємства протягом 2018-2019 рр. займала готова продукція, її частка зросла із 35,75% до 40,62%, тобто на 4,87%. А протягом 2020-2022 рр., переважала дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, її питома вага зменшилась із 53,51% у 2021 р. до 26,17% у 2022 р. Значну частину активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз», а саме 25,42% у

2022 р. також займали інші оборотні активи, при тому, що їх частка у 2021 р. склала всього 0,42%.

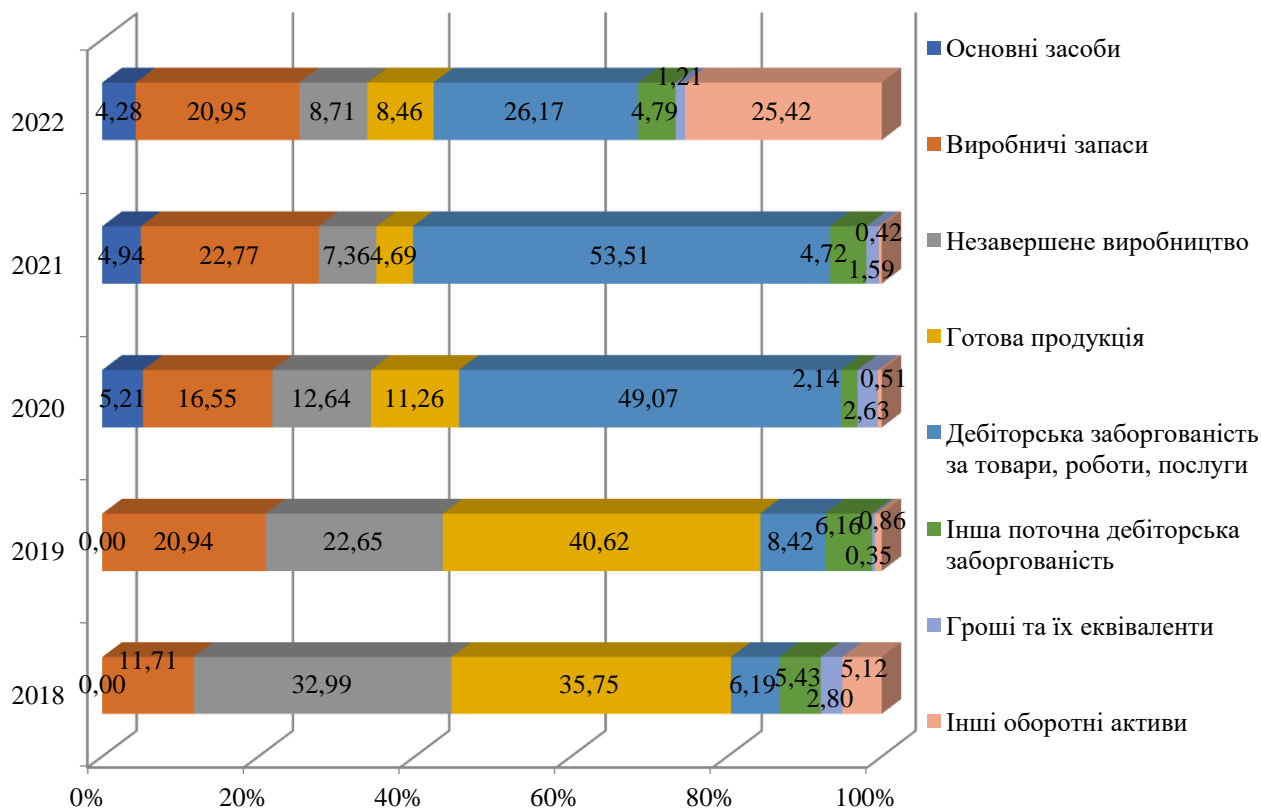

Рис. 2.1. Динаміка структури активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз»

Питома вага такої статті активу балансу ТОВ «Еліксель Ентерпрайз», як грошові кошти та їх еквіваленти мала досить невелике значення в порівнянні з іншими активами підприємства. Зокрема, у 2019 р. частка грошових коштів та їх еквівалентів була найнижчою і складала 0,35%, а у 2018 р. найбільше значення склало 2,63%.

Поступово знижується протягом 2018-2021 рр. частка готової продукції. Так, питома вага цих активів у 2021 р. становила 8,46%, що на 27,29% менше ніж у 2018 р., проте на 3,77% більше ніж у 2021 р. Аналогічна ситуація і з незавершеним виробництвом. Його частка у 2022 р. склала 8,71%, що на 24,28% більше ніж у 2018 р. і на 1,35% менше ніж у 2021 р.

Поряд із зменшенням часток готової продукції і незавершеного виробництва у структурі активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» питома вага

виробничих запасів зростає із 11,71% у 2018 р. до 20,95% у 2022 р., тобто на 9,24% .

Питома вага основних засобів у структурі активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» була незначною. Так, на початку своєї діяльності у 2018-2019 рр. підприємство не мало основних засобів, а здійснювало виробництво на орендованих активах. Проте, у 2020 р. було сформовано основні засоби вартістю 400,7 тис. грн., а їх питома вага склала 5,21%. Та незважаючи на зростання обсягу основних засобів у 2022 р. їх частка склала 4,28%.

Тобто, можна відмітити, що протягом 2018-2019 рр. у структура активів підприємства в основному складалась із запасів, а у 2020-2022 рр. переважала дебіторська заборгованість досліджуваного підприємства.

Одним з етапів аналізу активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» є зіставлення темпів приросту активів із темпами приросту фінансових результатів (в основу береться виручка підприємства або прибуток від реалізації продукції). Дані темпи приросту відображено у табл. 2.2.

Проведемо аналіз виходячи із тверджень, що якщо темпи приросту обсягу реалізації продукції і прибутку ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» більше темпів приросту його активів, то використання активів суб'єкта господарювання можна вважати ефективнішим, ніж за минулий рік. Якщо темпи приросту прибутку більше темпів приросту активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз», а темпи приросту обсягів є меншими, тоді підвищення ефективності використання активів суб'єкта господарювання відбувалося тільки за рахунок зростання цін на продукцію підприємства. Якщо темпи приросту фінансових результатів (прибутку або ж обсягів реалізації продукції) менше темпів приросту активів, це засвідчує зниження ефективності діяльності підприємства [23, с.214].

На ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» загалом за досліджуваний період 2018-2022 рр. спостерігається зростання обсягів реалізації продукції на 62467,3% при збільшенні темпів зростання активів на 8756,1%, тобто приріст активів є меншим за темп приросту обсягів реалізації продукції ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» аж на 53711,2%, а також на 2000,1% меншим за приріст прибутку

від реалізації продукції. Ці тенденції свідчать про зростання ефективності діяльності досліджуваного підприємства.

Таблиця 2.2

Порівняльний аналіз динаміки активів і фінансових результатів ТОВ
«Еліксель Ентерпрайз» за 2018-2022 роки

Показники	Рік					Темп приросту, %	
	2018	2019	2020	2021	2022	2022 / 2018	2022 / 2021
Обсяг реалізації продукції	15,3	541,2	6607	9579,8	9572,8	62467,3	-0,1
Середня величина активів підприємства	112,55	367,1	4102,7	7955,0	9967,5	8756,1	25,3
Прибуток від реалізації продукції	1,6	240,0	1393,7	2377,9	173,7	10756,2	-92,7

Проте, якщо розглядати тенденції останніх років – 2021-2022 рр., то варто відмітити зниження обсягів продажів та прибутку, що можна пояснити складною економічною ситуацією в країні у зв'язку із воєнним станом. Зокрема, темп приросту активів склав 25,3%, а темпи зниження обсягів реалізації продукції та прибутку склали 0,1% та 92,7% відповідно. Безперечно, ці тенденції негативно характеризують діяльність ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» і свідчать про недостатньо ефективне управління ним.

Додержання умови, при якій темпи зростання прибутку суб'єкта господарювання мають перевищувати темпи зростання його обсягів продажу, а останні повинні бути вищими ніж темпи зростання активів (майна) науковці називають «Золотим правилом» економіки підприємства. Отже, дані табл. 2.2 свідчать, що за 2021-2022 рр. співвідношення прибутку, виручки від реалізації та активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» є не оптимальним, адже воно не відповідає «золотому правилу економіки».

Загальну структуру активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» можна також охарактеризувати за допомогою коефіцієнта співвідношення оборотних й

необоротних активів. У ході внутрішнього аналізу структури активів суб'єкта господарювання доцільним є з'ясування причин різкої зміни коефіцієнта протягом досліджуваного періоду. Загальна структура активів та динаміка коефіцієнта співвідношення оборотних й необоротних активів відображена на рис. 2.2.

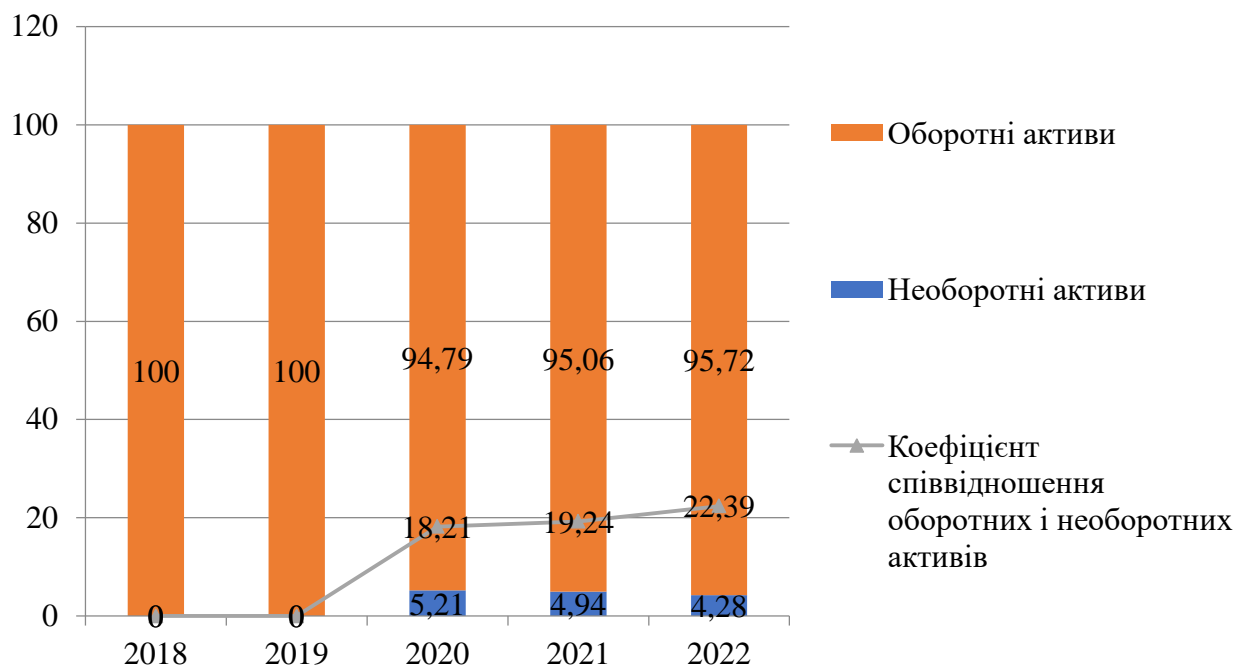

Рис. 2.2. Динаміка коефіцієнта співвідношення оборотних й необоротних активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз»

Як видно з рис. 2.2, протягом всього досліджуваного періоду на підприємстві в значній мірі переважали оборотні активи. Так, найменшу питому вагу в структурі мають оборотні активи на кінець 2020 р. (94,79%), що забезпечило найнижче значення коефіцієнта співвідношення оборотних й необоротних активів, а саме 18,21. Приріст показника за 2020-2022 рр. склав 4,18 або 22,95%.

Коефіцієнт майна виробничого призначення ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» становить одну з важливих характеристик структури коштів підприємства. На рис. 2.3. зображено результати розрахунків даного показника для ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за весь досліджуваний період.

Коефіцієнт майна виробничого призначення на підприємстві є досить

високим протягом 2018-2019 рр. і мав тенденцію до зростання. Так, у 2019 р. його значення склало 0,84, що на 0,04 більше ніж у 2018 р. Проте, у 2020 р. коефіцієнт майна виробничого призначення склав 0,46, що на 0,38 менше ніж у 2019 р. та протягом наступних років, його значення ще знижувалось і у 2022 р. склало 0,42.

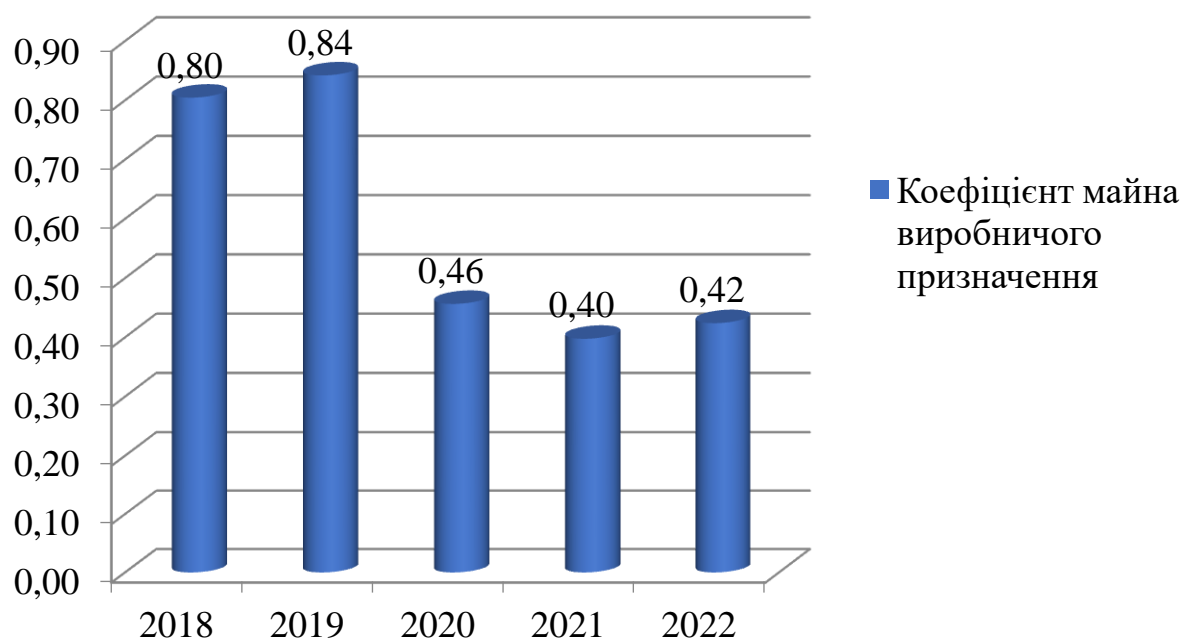

Рис. 2.3. Динаміка коефіцієнта майна виробничого призначення ТОВ «Еліксель Ентерпрайз»

Нормальне значення цього коефіцієнта для підприємств має становити більше ніж 0,5. Відтак, з впевненістю можна сказати, що в активах балансу ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» протягом 2020-2022 рр. наявний обмежений виробничий потенціал.

Отже, протягом 2018-2022 рр. на ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» спостерігається стрімке зростання обсягу активів, яке забезпечується переважно приростом оборотних активів, адже необоротні активи протягом 2018-2019 рр. на підприємстві відсутні, а їх приріст протягом 2020-2022 рр. є значно меншим від приросту оборотних. Відповідно, у структурі активів переважають також оборотні активи, а для детальнішого аналізу структури активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз», розглянемо їх з позиції ліквідності.

2.2. Аналіз активів ТОВ «ЕЛІКСЕЛЬ ЕНТЕРПРАЙЗ» з позиції їх ліквідності

Ліквідність ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» визначають як здатність й швидкість перетворення оборотних активів у грошові кошти із метою погашення поточних зобов'язань як в міру настання термінів їх сплати, так й прострочених боргів, що найбільш повно відображає природу цього поняття, а також враховує ринкові умови господарювання.

За ступенем ліквідності активи підприємства доцільно поділяти на наступні види: найбільш ліквідні активи (А1); активи, які швидко реалізуються (А2); активи, які повільно реалізуються (А3); активи, які досить складно (важко) реалізуються (А4) [14, 106].

На рис. 2.4 активи ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» згруповано за ступенями ліквідності та зображено їх динаміку. За результатами групування можна говорити про наступні зміни обсягу активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз».

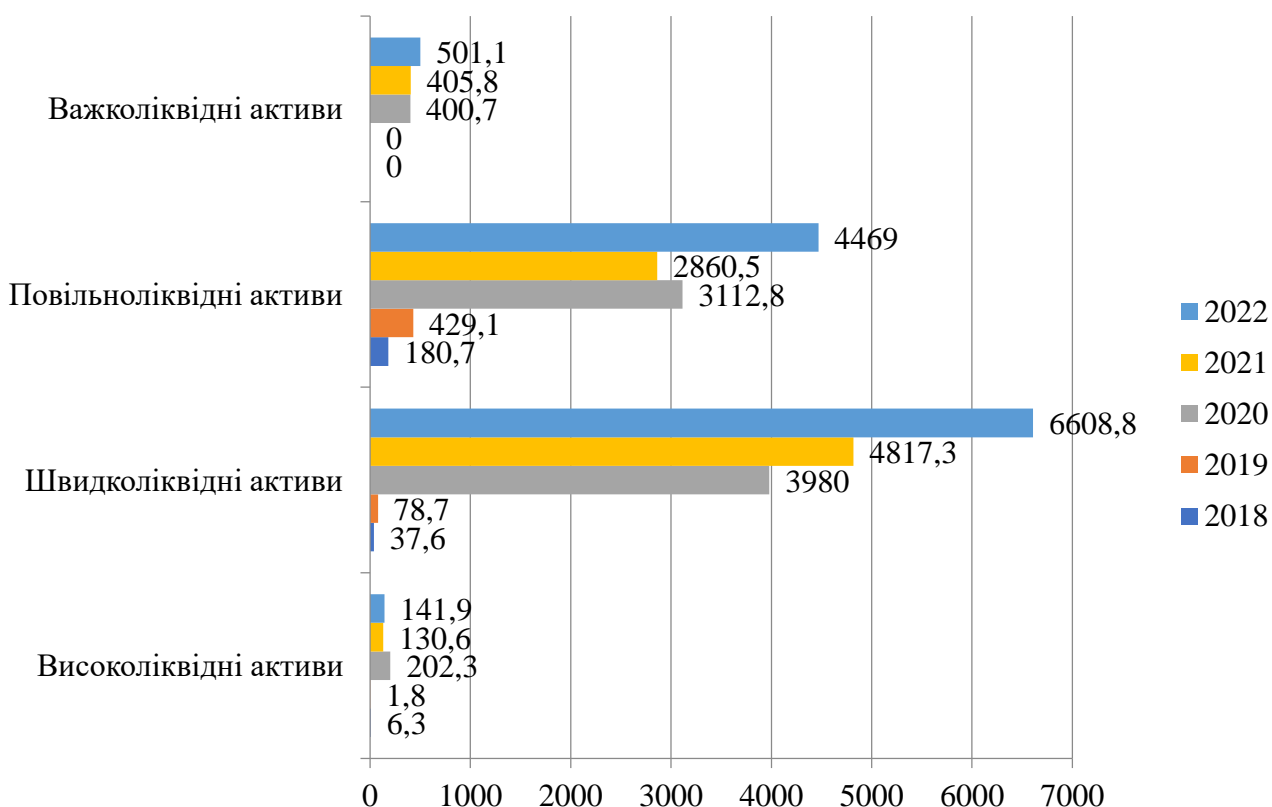

Рис. 2.4. Динаміка активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за ступенем ліквідності

Обсяг приросту активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» протягом досліджуваного періоду мав однозначну тенденцію до зростання. При цьому в розрізі ліквідності активів підприємства, крім високоліквідних, відбулись наступні зміни:

– обсяг швидколіквідних активів зріс на 6571,2 тис. грн. в порівнянні з 2018 р. і на 1791,5 тис. грн. в порівнянні з 2021 р., що й було основною причиною зростання обсягів активів підприємства;

– збільшення обсягу повільноліквідних активів відбулось на 4288,3 тис. грн. в порівнянні з 2018 р. і на 1608,5 тис. грн. в порівнянні з 2021 р.;

– обсяг важколіквідних активів збільшився на 501,1 тис. грн. в порівнянні з 2018 р. і на 95,3 тис. грн. в порівнянні з 2021 р.

Щодо високоліквідних активів, то найбільшого значення вони досягали у 2020 р. – 202,3 тис. грн., а у 2022 р. їх обсяг склав 141,9 тис. грн.

Якщо порівнювати темпи зростання активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз», то найбільшими темпами за 2018-2022 рр. зростав обсяг швидколіквідних активів, оскільки темп приросту за весь період склав 17476,60%. Найменшими темпами зростали високоліквідні активи ТОВ «Еліксель Ентерпрайз», темп приросту яких протягом 2018-2022 рр. становив 2152,38%. Не можна назвати позитивним явищем зростання обсягу повільноліквідних активів.

Протягом 2021-2022 рр., найшвидшими темпами зростали повільно ліквідні активи (56,23%) та швидколіквідні активи (37,19%), тобто динаміка переважання темпу приросту меш ліквідних активів над більш ліквідними, негативно позначиться на стані платоспроможності підприємства.

Аналізуючи склад й структуру активів підприємства за ознакою ліквідності варто відмітити, що протягом 2018-2019 рр. серед активів значну частку займають повільноліквідні активи, їх частка склала 80,45% і 84,20% відповідно. А протягом 2020-2022 рр., у структурі переважали швидко ліквідні активи, представлені запасами підприємства. Їх часта у 2022 р. склала 56,39%, що на 4,67% більше ніж у 2020 р., проте на 2,26% менша ніж у 2021 р. Наочно

структуру активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за ступенем їх ліквідності зображено на рис. 2.5.

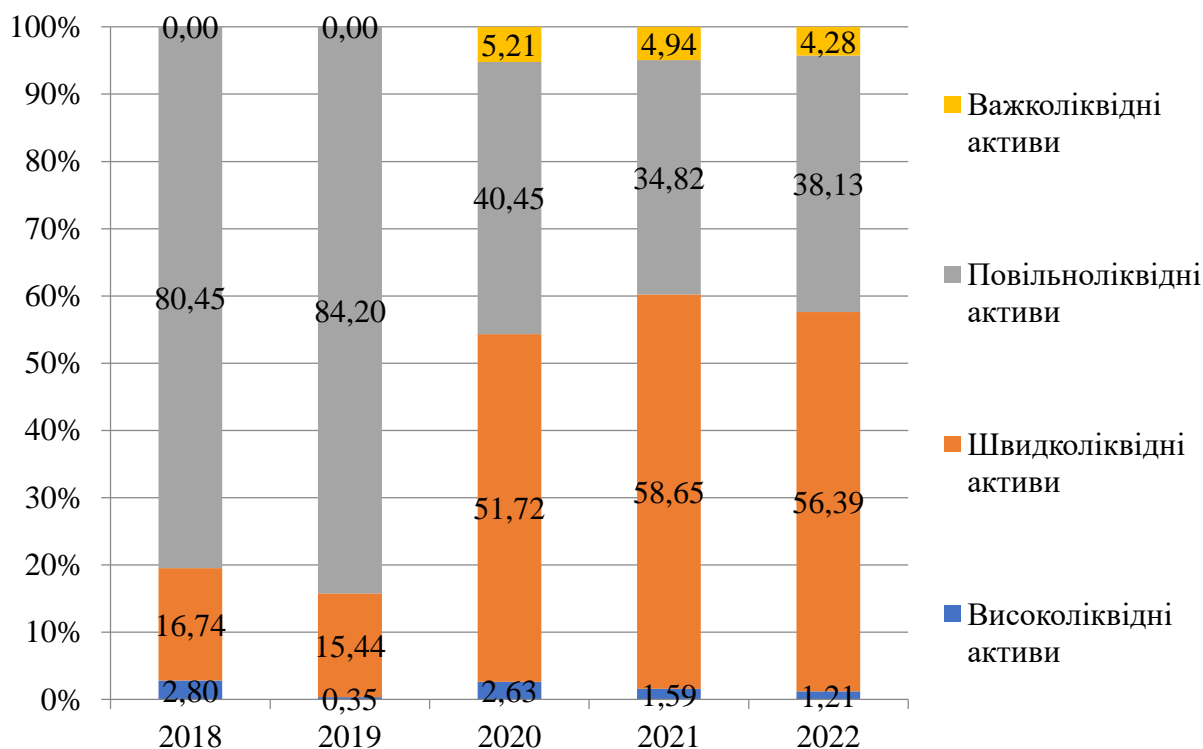

Рис. 2.5. Динаміка структури активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за ступенем ліквідності

Питома вага важколіквідних активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз», що представлені основними засобами, до складу яких входять: комп'ютерна та офісна техніка, транспортні засоби, земля й будівлі, інструменти, машини й обладнання, прилади й інвентар, як видно з рис. 2.5 протягом всього досліджуваного періоду була найменшою, а у 2022 р. сягнула найнижчого значення в 4,28%. Це, безумовно, позитивно характеризує ліквідність активів.

Частка високоліквідних активів є незначною протягом всього досліджуваного періоду і зменшується із 2,80% у 2018 р. до 1,21% у 2022 р.

Для ситуації, що склалась на ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» характерне переважання швидко- і повільноліквідних активів, що безперечно негативно відобразилось на його ліквідності, оскільки задля перетворення даних видів активів необхідно досить значний період часу, що не дозволяє вчасно

розрахуватися зі своїми зобов'язаннями та негативно характеризує платіжну дисципліну підприємства.

Ліквідність балансу ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» визначається ступенем покриття зобов'язань суб'єкта господарювання його активами, термін перетворення яких в кошти відповідає терміну погашення зобов'язань. Групування пасивів балансу підприємства за ступенем терміновості їх оплати відбувається таким чином: термінові зобов'язання (П1); короткострокові пасиви (П2); довгострокові пасиви (П3); постійні пасиви (П4).

На рис. 2.6 згруповано пасиви ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за терміном погашення та відображено їх динаміку.

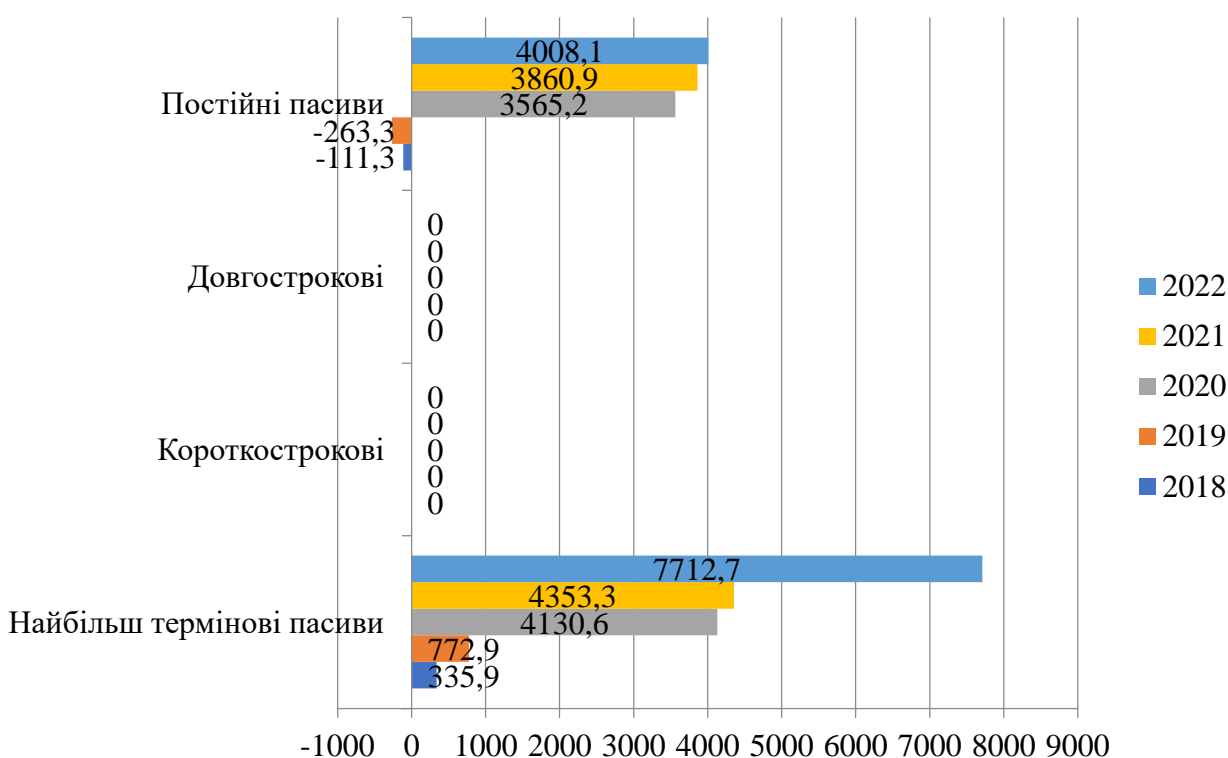

Рис. 2.5. Динаміка пасивів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за терміном погашення

Отже, за досліджуваний період пасиви ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» складаються з власного капіталу, тобто постійних пасивів, а також поточних зобов'язань, тобто найбільш термінових.

Обсяг постійних пасивів підприємства протягом 2018-2019 рр. має

від'ємне значення, оскільки за результатами своєї діяльності підприємство отримало збитки. Проте, у 2022 р. власний капітал ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» склав 4008,1 тис. грн., що на 4119,4 тис. грн. більше ніж у 2018 р. і на 147,2 тис. грн. або 3,81% більше ніж у 2021 р.

Обсяг найбільш термінових пасивів з кожним роком зростає, і у 2022 р. складає 7712,7 тис. грн., що на 7376,8 тис. грн. або 2196,13% більше ніж у 2018 р. і на 3359,4 тис. грн. або 77,17% більше ніж у 2021 р.

ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» фінансує свою діяльність за рахунок власних коштів. Даний висновок можна зробити з того, що на підприємстві відсутні короткострокові та довгострокові зобов'язання.

Структура пасивів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» відображена на рис. 2.6.

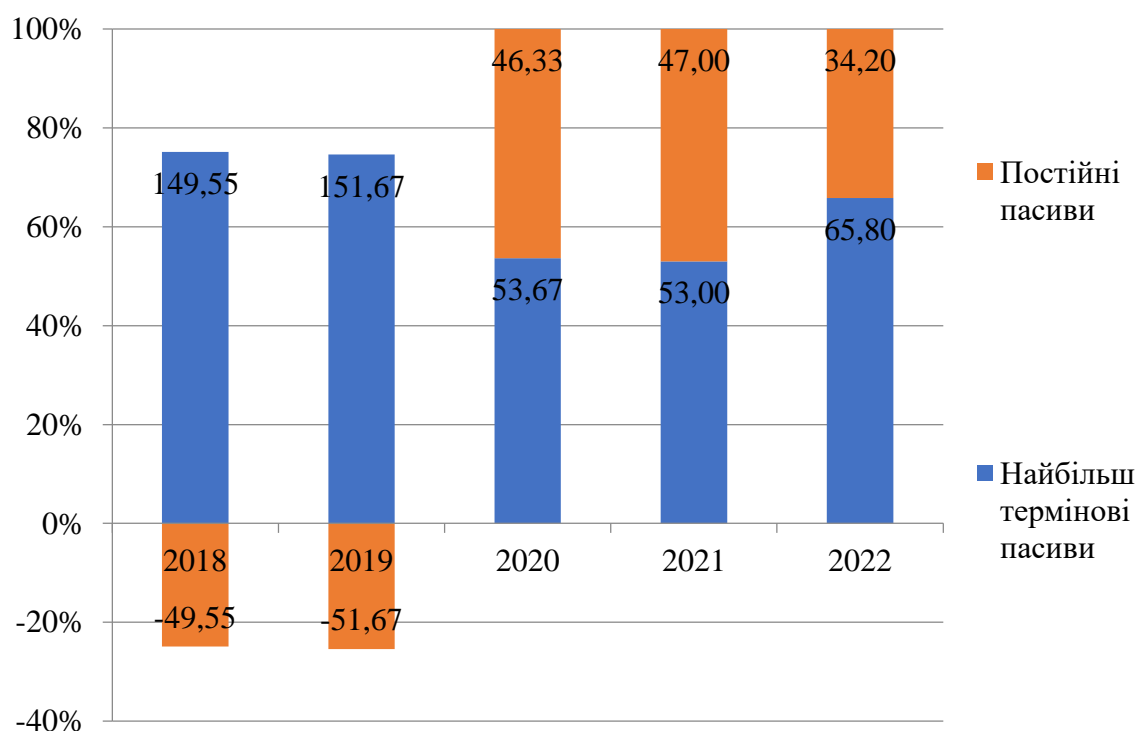

Рис. 2.6. Динаміка структури пасивів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» терміном погашення

У 2022 р. частка найбільш термінових пасивів на досліджуваному підприємстві складала 34,20%, що на 12,13% менше, ніж у 2020 р і на 12,8% менше ніж у 2021 р. Відповідно протилежні тенденції на ТОВ «Еліксель

Ентерпрайз» відбуваються із часткою постійних активів, яка у 2022 р. склала 65,80%, що на 12,13% більше ніж у 2020 р. і на 12,80% більше ніж у 2021 р.

Для того, щоб визначити ліквідність балансу ТОВ «Еліксель Ентерпрайз», варто співставити підсумки приведених груп активу й пасиву. Баланс підприємства вважається ліквідним у тому випадку, якщо мають місце наступні співвідношення [14, 106]:

$$A_1 > П_1; A_2 > П_2; A_3 > П_3; A_4 \leq П_4 \quad (2.1)$$

Результати порівняння приведених груп активу і пасиву ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за 2018-2022 рр. відображено у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз ліквідності балансу ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за 2018-2022 роки

Активи	Сума	Порівняння	Пасиви	Сума
2018 рік				
Високоліквідні	6,3	<	Термінові	335,9
Швидколіквідні	37,6	>	Короткострокові	0
Повільноліквідні	180,7	>	Довгострокові	0
Важколіквідні	0	>	Постійні	-111,3
2019 рік				
Високоліквідні	1,8	<	Термінові	772,9
Швидколіквідні	78,7	>	Короткострокові	0
Повільноліквідні	429,1	>	Довгострокові	0
Важколіквідні	0	>	Постійні	-263,3
2020 рік				
Високоліквідні	202,3	<	Термінові	4130,6
Швидколіквідні	3980,0	>	Короткострокові	0
Повільноліквідні	3112,8	>	Довгострокові	0
Важколіквідні	400,7	<	Постійні	3565,2
2021 рік				
Високоліквідні	130,6	<	Термінові	4353,3
Швидколіквідні	4817,3	>	Короткострокові	0
Повільноліквідні	2860,5	>	Довгострокові	0
Важколіквідні	405,8	<	Постійні	3860,9
2022 рік				
Високоліквідні	141,9	<	Термінові	7712,7
Швидколіквідні	6608,8	>	Короткострокові	0
Повільноліквідні	4469	>	Довгострокові	0
Важколіквідні	501,1	<	Постійні	4008,1

З табл. 2.3 видно, що протягом 2018-2022 рр. у балансі ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» не виконується перша нерівність, що свідчить про те, що поточні активи не перевищують зовнішні зобов'язання підприємства. А протягом 2018-2019 рр. не виконується і остання нерівність, а саме $A4 < П4$, яка має балансуєчий характер та підтверджує наявність у господарюючого суб'єкта власних оборотних коштів, а також означає дотримання мінімальної умови фінансової стійкості.

Варто відмітити, що протягом 2020-2021 рр. високоліквідних та швидко ліквідних активів на підприємстві достатньо для погашення термінових зобов'язань. Отже, баланс ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за 2018-2022 рр. не можна вважати абсолютно ліквідним.

Найбільш важливим моментом також є розрахунок коефіцієнтів ліквідності, серед яких варто виділити наступні: коефіцієнт швидкої ліквідності; коефіцієнт абсолютної ліквідності та коефіцієнт покриття. Динаміку показників ліквідності ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за 2018-2022 роки наведено на рис. 2.7.

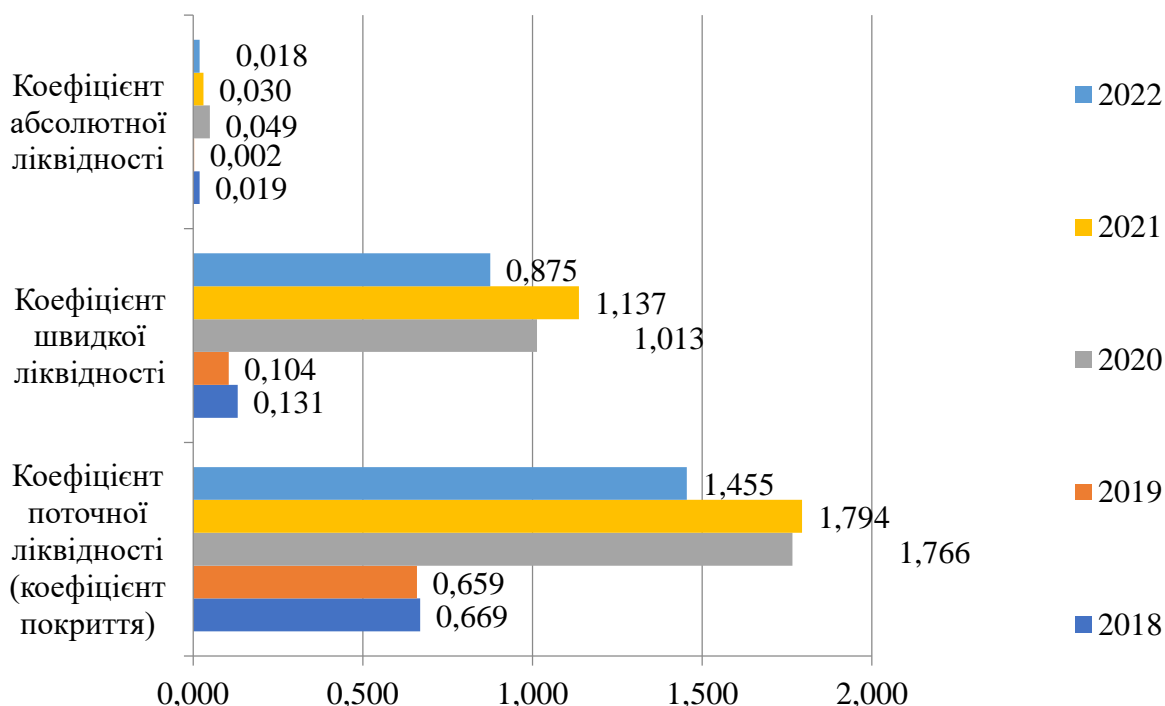

Рис. 2.7. Динаміка показників ліквідності ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за 2018-2022 роки

Коефіцієнт абсолютної ліквідності ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» дозволяє визначити частину короткострокової заборгованості, яку суб'єкт господарювання має терміново погасити. Даний коефіцієнт, як видно з рис. 2.7, мав найбільше значення у 2020 р. – 0,049. Нормативне значення даного коефіцієнту має перевищувати 0,2-0,3. У 2022 р. показник склав 0,018, що на 0,001 менше ніж у 2018 р. і на 0,012 менше ніж у 2021 р. Тенденція зміни коефіцієнта абсолютної ліквідності ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» є негативною та свідчить про низький рівень абсолютної ліквідності, спроможності цього підприємства розрахуватися за негайно виникнувими зобов'язаннями з допомогою коштів на поточному рахунку чи наявності готівки в касі, а також про поступове зниження ефективності використання грошових коштів.

Значення коефіцієнта швидкої ліквідності протягом 2018-2022 рр. постійно коливається. Так, у 2021 р. він набуває свого найбільшого значення – 1,137, що на 1,006 більше ніж у 2018 р. і на 0,124 більше ніж у 2020 р. У 2022 р. коефіцієнт швидкої ліквідності ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» склав 0,875, що на 0,744 більше ніж у 2018 р., проте на 0,262 менше ніж у 2021 р. Нормативне значення даного коефіцієнта становить 0,6-0,8, тобто, протягом 2018-2019 рр. коефіцієнт не перевищував нормативне значення, а протягом 2020-2022 рр. перевищував його.

Значення коефіцієнта покриття протягом 2020-2022 рр. також перевищує нормативне (1,0-1,5). Так, даний коефіцієнт у 2022 р. становив 1,455, що на 0,786 або 117,49% більше ніж у 2018 р. і на 0,339 або 18,90% менше ніж у 2021 р. Дане становище свідчить про спроможність ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» протягом 2020-2022 рр. покривати своїми оборотними активами поточні зобов'язання.

Отже, узагальнення отриманих результатів дає можливість стверджувати, що баланс підприємства не є ліквідним протягом досліджуваного періоду. При цьому у 2018-2019 рр. не виконуються перша і остання нерівності, а протягом 2020-2022 рр. тільки перша. Щодо показників ліквідності, то коефіцієнт абсолютної ліквідності не перевищував нормативного значення протягом

всього досліджуваного періоду, а коефіцієнти швидкої і поточної ліквідності у 2020-2022 рр. відповідали нормі. Проте, для того, щоб оцінити політику управління активами підприємства необхідно дослідити їх ефективність.

2.3. Аналіз ефективності використання активів підприємства

Основними показниками, що відображають ефективність використання на ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» оборотних активів, є коефіцієнти ділової активності. Дослідження ділової активності полягає у оцінці можливості суб'єкта господарювання мобілізувати з різних джерел фінансові ресурси, а відповідно, ефективно їх використовувати, забезпечуючи при цьому зростання як прибутку так і капіталу.

Розрахуємо динаміку основних показників, що відображають ділову активність ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за 2018-2022 рр., а результати оформимо у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Динаміка показників ділової активності ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за 2018-2022 роки

Показники	Рік					Абсолютний приріст, +,-	
	2018	2019	2020	2021	2022	2022 / 2018	2022 / 2021
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт оборотності активів	0,14	1,47	1,61	1,20	0,96	0,82	-0,24
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	1,15	10,78	3,29	2,20	2,28	1,13	0,08
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,04	0,42	0,83	0,64	0,48	0,44	-0,16
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	0,17	1,78	3,73	3,21	2,61	2,44	-0,60
Коефіцієнт оборотності основних засобів	0,00	0,00	32,98	23,76	21,11	21,11	-2,65

Продовження табл. 2.4.

1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	-0,26	-2,89	4,00	2,58	2,43	2,70	-0,15
Коефіцієнт стійкості економічного зростання	-1,33	-57,73	1,54	7,66	3,67	2,34	-3,98

Як видно з табл. 2.4, кожна вкладена гривня активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» принесла у 2018 р. всього 0,14 грн. реалізованої продукції. Однак, поступово коефіцієнт оборотності активів зростає на 0,30 і складає у 2019 р. 1,47, а також ще на 0,14 і складає у 2020 р. найвище за досліджуваний період значення – 1,61. Однак, у 2020-2022 рр. спостерігається зменшення кількості обертів активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за рік та, відповідно, зниження прибутковості активів підприємства, що безперечно є негативною тенденцією. Так, у 2022 р. коефіцієнт оборотності активів склав 0,96, що на 0,82 більше ніж у 2018 р., проте на 0,24 менше ніж у 2021 р.

На коефіцієнт оборотності активів протягом 2018-2022 рр. аналогічні негативні тенденції прослідковуються за наступними показниками:

– коефіцієнт оборотності основних засобів, протягом досліджуваного періоду поступово зменшується із 32,98 у 2020 р., до 21,11 у 2022 р., що було на 2,65 менше ніж у 2021 р. і на 11,87 менше ніж у 2020 р. Оскільки позитивним є зростання значення цього коефіцієнту в динаміці, то можна стверджувати, що у 2020 р. покупці швидше розраховувались по своїх зобов'язаннях, що в свою чергу позитивно вплинуло на платоспроможність ТОВ «Еліксель Ентерпрайз». Зниження ж показника протягом 2022 р. є результатом як зменшення обсягу реалізації продукції, так і збільшенням вартості капітальних вкладень;

– швидкість обертання коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» протягом досліджуваного періоду мала досить низькі значення. У 2020 р. коефіцієнт зріс до 0,83 і був на 0,79 більшим ніж у 2018 р. і на 0,41 більшим ніж у 2019 р. Однак в динаміці 2021-2022 рр. відбувається зниження коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості до 0,48, що свідчить про погіршення розрахунково-платіжної

дисципліни ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» у відносинах з постачальниками, бюджетом, персоналом підприємства та іншими кредиторами, позабюджетними фондами;

– коефіцієнт обертання власного капіталу підприємства через його від'ємне значення у 2018-2019 рр. був негативним. А у 2020 р. показник досягнув свого найбільшого за досліджуваний період значення – 4,00, що на 1,42 більше ніж у 2021 р. і на 1,57 більше ніж у 2022 р.

– коефіцієнт оборотності матеріальних запасів у 2022 р. склав 2,61, що на 2,44 більше ніж у 2018 р. і на 0,60 менше ніж у 2021 р. Тобто, найбільшого значення 3,73 коефіцієнт оборотності матеріальних запасів за досліджуваний період набуває у 2020 р. Відповідно, зниження коефіцієнта оборотності матеріальних запасів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» є наслідком відносного зростання виробничих запасів й незавершеного виробництва, а також зменшення попиту на готову продукцію підприємства.

Оборотність дебіторської заборгованості протягом досліджуваних років має дещо іншу тенденцію. Так, у 2019 р. коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості зріс на 9,63 і досяг свого найбільшого за досліджуваний період значення – 10,78, а протягом 2020-2021 рр. відбувається зниження даного коефіцієнта до позначки 2,20. У 2022 р. коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості склав 2,28, що на 1,13 більше ніж у 2018 р. і на 0,08 більше ніж у 2021 р. Тенденція щодо зниження оборотності дебіторської заборгованості ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» свідчить про погіршення платіжної дисципліни покупців, а саме зростання продажів з відстрочкою платежу та несвоєчасне погашення покупцями заборгованості перед суб'єктом господарювання. Значення цього показника залежить від кредитної політики ТОВ «Еліксель Ентерпрайз», від ефективності системи контролю, яка забезпечує своєчасність надходження оплати,.

Аналізуючи показники ділової активності, особливу увагу варто приділити коефіцієнту стійкості економічного зростання ТОВ «Еліксель Ентерпрайз», адже цей показник показує можливі темпи розвитку суб'єкта

господарювання, а також зміни співвідношень між рентабельністю виробництва, різними джерелами фінансування, дивідендною політикою, фондівдачею. Так, на ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» у 2021 р. спостерігається підвищення значення коефіцієнта стійкості економічного зростання до 7,66. Проте у 2022 р. даний показник зменшився на 3,98 і склав 3,67, що, безперечно, вказує на зниження ефективності діяльності досліджуваного підприємства.

Зобразимо наочно динаміку показників періоду оборотності ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» на рис. 2.8.

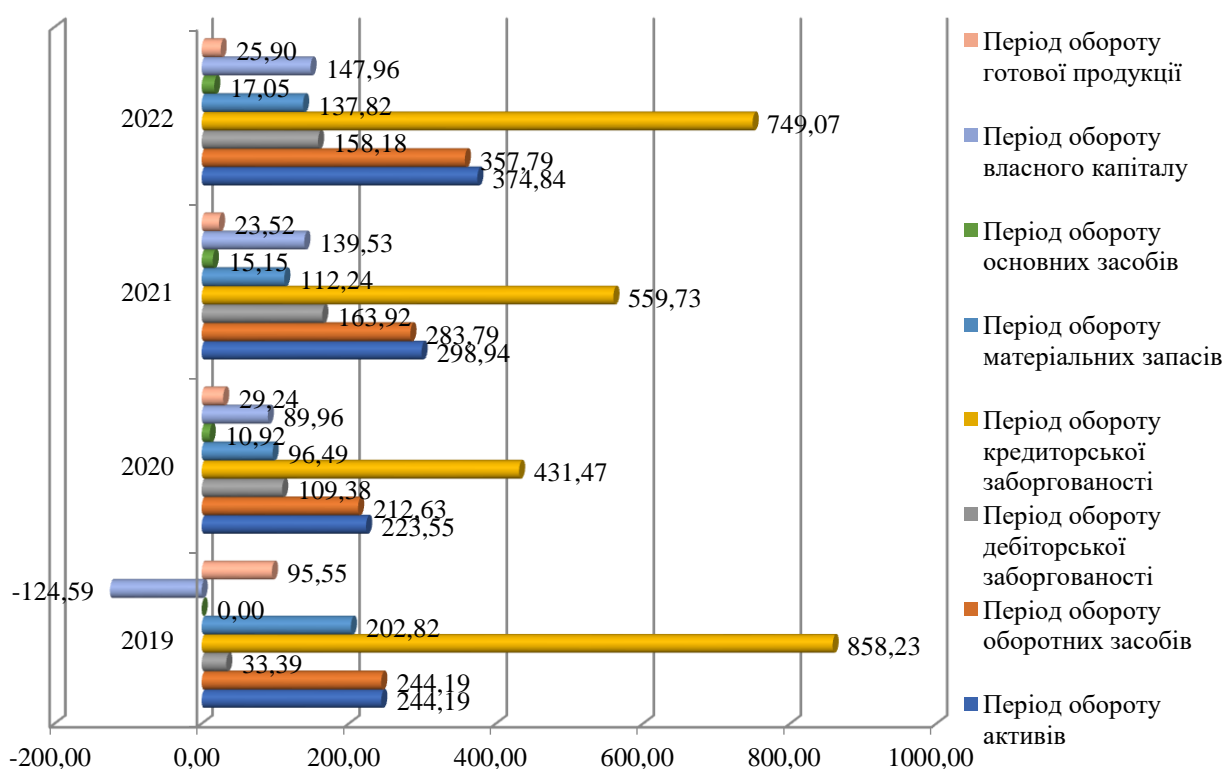

Рис. 2.8. Динаміка показників ділової активності ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за 2018-2022 роки

З рис. 2.8, видно, що протягом 2018-2022 рр. період обороту кредиторської заборгованості серед інших показників був найвищим. Тобто, для здійснення кредиторською заборгованістю одного оберта витрачалось найбільше часу. Найменше часу у 2022 р. необхідно для оберта готової продукції (25,90 днів) та основних засобів (17,05 днів).

Наступним етапом аналізу ефективності використання активів ТОВ

«Еліксель Ентерпрайз» є аналіз рентабельності його активів. Дослідимо за допомогою табл. 2.5 показники рентабельності активів на ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за 2018-2022 рр. та виявимо тенденції їх зміни.

Таблиця 2.5

Динаміка показників рентабельності активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» за 2018-2022 роки

Показники	Рік					Абсолютний приріст, +,-	
	2018	2019	2020	2021	2022	2022 / 2018	2022 / 2021
Рентабельність необоротних активів, %	0	0	27,30	73,30	32,46	32,46	- 40,84
Рентабельність оборотних активів, %	-131,50	-41,41	1,40	3,91	1,55	133,04	-2,37
Рентабельність активів, %	-131,50	-41,41	1,33	3,72	1,48	132,97	-2,24
Термін окупності необоротних активів, роки	0	0	3,66	1,36	3,08	3,08	1,72
Термін окупності оборотних активів, роки	-0,76	-2,42	71,34	25,55	64,63	65,39	39,09
Термін окупності активів, роки	-0,76	-2,42	75,00	26,91	67,71	68,47	40,80

Рентабельність сукупних активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз», як видно із табл. 2.5 у 2018-2019 рр. мала від'ємне значення, оскільки в цих роках підприємство отримало збиток від своєї діяльності. Так, у 2018 р. рентабельність активів мала найнижче значення -131,50%. Проте, в 2021 р. рентабельність зросла, й досягла свого найбільшого значення – 3,72%. У 2022 р. значення показника склало 1,48%, що на 132,97% більше ніж у 2018 р. і на 2,24% менше ніж у 2021 р. Відповідно до зменшення рентабельності активів у 2022 р. відбулось зростання терміну окупності сукупних активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» до 67,71 років, що на 68,47 років більше ніж у 2018 р. і на 40,80 років більше ніж у 2021 р. Це, безперечно, негативно характеризує діяльність підприємства.

Аналогічні тенденції мав показник рентабельності оборотних активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз». За відсутності у 2018-2019 рр. у підприємства необоротних активів, рентабельність оборотних активів співпадає із рентабельністю активів підприємства. У 2021 р. рентабельність оборотних активів була найвищою і складала 3,91%, що на 2,51% більше ніж у 2020 р. Збільшення в 2021 р., порівняно із 2020 р. показника рентабельності оборотних активів призвело до скорочення терміну окупності оборотних активів на 45,79 роки і склало 25,55 років. Зменшення в 2022 р., порівняно із 2021 р. показника рентабельності оборотних активів на 2,37% було викликано зростанням вартості виробничих запасів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз». Дана тенденція є негативною, адже із господарського обороту грошові кошти ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» вилучаються й «заморожуються» на складі у вигляді запасів. Показник терміну окупності оборотних активів також негативно характеризує фінансово-господарську діяльність підприємства. Так, у 2022 р. термін окупності оборотних активів склав 64,63 роки, що на 62,39 роки більше ніж у 2018 р. і на 39,09 роки більше ніж у 2021 р. Оскільки ці активи перебувають в обігу не більше одного року й на собівартість виробленої продукції вони повністю переносять свою вартість, термін окупності оборотних активів більше 1 року свідчить про неефективне управління оборотними активами підприємства.

Щодо необоротних активів, то їхня рентабельність у 2021 р. склала 73,30%, що на 46,00% більше ніж у 2020 р. При цьому темп приросту чистого прибутку підприємства склав 440,40%, а приріст вартості необоротних активів становив 1,27%, що говорить про зростання ефективності використання ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» необоротних активів. На терміні окупності необоротних активів підприємства дані зміни також відобразились позитивно. У 2021 р. термін окупності необоротних активів склав 1,36 року, що на 2,3 років менше ніж у 2020 р.

В 2022 р. рентабельність необоротних активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» в порівнянні з аналогічним періодом 2021 р. зменшилась на

40,84% і становила 32,46%. Відповідно, термін окупності необоротних активів зріс на 1,72 роки до 3,08 років. Тобто, відбувається зниження ефективності використання необоротних активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз».

Для того, щоб виявити резерви підвищення рентабельності активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз», використовуючи дані табл. 2.6, визначимо вплив на рентабельність активів внутрішніх чинників.

Таблиця 2.6

Факторний аналіз рентабельності активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз»
за 2020-2022 роки

Назва показника	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Відхилення (+,-)	
				2021 року від 2020 року	2022 року від 2021 року
Чиста виручка від реалізації товарів, робіт, послуг, тис. грн.	6607,00	9579,80	9572,80	2972,80	-7,00
Середня вартість активів, тис. грн.	4102,70	7955,00	9967,50	3852,30	2012,50
Чистий прибуток, тис. грн.	54,70	295,60	147,20	240,90	-148,40
Оборотність активів, оборотів	1,61	1,20	0,96	-0,41	-0,24
Рентабельність реалізації продукції, %	0,83	3,09	1,54	2,26	-1,55
Рентабельність активів, %	1,33	3,72	1,48	2,38	-2,24

Рентабельність активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» у 2021 р. в порівнянні з 2020 р. збільшилась на 2,38%. На це вплинули зокрема наступні чинники: збільшення рентабельності реалізації продукції підприємства; прискорення оборотності активів. Проведемо розрахунки зазначених чинників:

– за рахунок зміни рентабельності реалізації продукції: $+3,72 - 1,20 * 0,83 = 2,72\%$. Тобто, за рахунок збільшення рентабельності реалізації продукції ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» рентабельність його активів підвищилась на 2,72%;

– за рахунок зміни оборотності активів: $+1,20 * 0,83 - 1,33 = -0,33\%$.
Отже, за рахунок зниження оборотності активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз», їх рентабельність зменшилась на 0,33 відсоткових пункти.

Перевіряючи правильність виконаних обчислень розрахуємо загальний вплив на рентабельність активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» зазначених чинників: $2,72 + (-0,33) = 2,38\%$.

Протягом 2021-2022 рр. рентабельність активів досліджуваного підприємства зменшилась на 2,24%. На дану тенденцію в кількісному виразі вплинули наступні чинники:

– зниження рівня рентабельності реалізації продукції ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» спричинило зниження рівня рентабельності активів на 1,49% ($+1,48 - 0,96 * 3,09 = -1,49\%$), тобто цей чинник найбільше вплинув на зменшення рівня рентабельності на підприємстві;

– зниження рівня оборотності активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» впливало на рівень рентабельності активів наступним чином: $+0,96 * 3,09 - 3,72 = -0,75\%$.

Перевіряючи правильність виконаних обчислень розрахуємо загальний вплив на рентабельність активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» зазначених чинників: $2,24\% (-1,49 + (-0,75) = -2,24\%)$.

Отже, досліджуючи тенденції зміни ефективності використання активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» слід відмітити її зростання протягом 2021 р. і зниження ефективності у 2022 р.

Висновки до розділу 2

У процесі аналізу стану та ефективності управління активами ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» сформульовано наступні висновки:

– проведено дослідження складу та структури активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз». Протягом досліджуваного періоду обсяг активів підприємства

поступово збільшується. При цьому в абсолютному та відносному вимірі найшвидшими темпами зростали інші оборотні активи. Найбільшу питому вагу в активах підприємства протягом 2018-2019 рр. займала готова продукція, а протягом 2020-2022 рр. переважала дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги. При цьому необоротні активи у 2018-2019 рр. на підприємстві були відсутні, а в подальшому їх частка не перевищувала 5,21%;

– проаналізовано активи «Еліксель Ентерпрайз» з позиції їх ліквідності. Виявлено, що протягом 2018-2022 рр. у балансі ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» не виконується перша нерівність, що свідчить про те, що поточні активи не перевищують зовнішні зобов'язання підприємства. А протягом 2018-2019 рр. не виконується і остання нерівність, яка має балансуєчий характер, а саме $A4 < П4$. Це підтверджує відсутність у господарюючого суб'єкта власних оборотних коштів. Коефіцієнт абсолютної ліквідності не перевищував нормативного значення протягом всього досліджуваного періоду, а коефіцієнти швидкої і поточної ліквідності у 2020-2022 рр. відповідали нормі.

– здійснено аналіз ефективності використання активів підприємства. Згідно динаміки зміни показників ділової активності та рентабельності, найбільш ефективно активи ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» використовувались протягом 2021 р., а у 2022 р. у зв'язку із зниженням прибутковості підприємства ефективність використання активів зменшується.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Оптимізація складу та структури активів підприємства

Щодо характеристики активів як об'єкта управління, слід звернути увагу на особливості їх окремих компонентів. Зокрема, необоротні активи представляють собою менш рухому частину майна підприємства. При формуванні та управлінні цими активами важливо аналізувати та в подальшому врахувати всі переваги і недоліки в порівнянні з оборотними активами.

Говорячи про переваги що включають значно менший ризик впливу інфляції та на перспективу можливі збільшення цін на нерухомість в порівнянні з темпами росту самої інфляції, варто врахувати їх вміння приносити прибуток навіть при несприятливих умовах на ринку і про можливість значно інтенсивнішого використання у періоди коли ринкова кон'юнктура підіймається [24].

Слабкими сторонами є можливість морального зносу при динамічній зміні техніки та технологій, при науково-технічному прогресі. Не достатній рівень маневреності зміни структури вкладених коштів, а також низька ліквідність. Неспроможність забезпечити стабільний потік платежів при погіршенні фінансової стійкості підприємства. Оптимізуючи активи теж варто не забувати їх переваги та недоліки у порівнянні з необоротними активами.

Серед ключових переваг можна відзначити:

- підвищена ліквідність;
- часткова наявність оборотних активів у формі готівки;
- здатність до оперативної реструктуризації оборотних активів, що дозволяє швидко адаптувати їх до змінних умов;
- потенційні втрати через природний знос товарно-матеріальних

цінностей;

– здатність підвищити обіговість за допомогою раціонального управління.

До недоліків можна віднести:

– знецінення грошових активів через вплив інфляції;
– додаткові непередбачувані затрати на утримання надмірних оборотних активів;

– підвищений рівень несприятливої фінансової ситуації що потребуватиме додаткового планування ризик менеджменту для їх усунення.

Фінансовий забезпечення будь якого підприємства на пряму має залежить від стану та ефективності використання його активів. В першу чергу потрібно звертати увагу на оптимізацію самої структури коштів що є в обігу та вивчити можливі моделі або інші можливості щоб прискорити цей процес. Пошук раціонального підходу до обсягу оборотних активів повинна виходити із вибраної політики їх формування і забезпечувати встановлений рівень співвідношення між ефективністю використання та ризиком [33, с.229].

На першому етапі оптимізаційних процесів, рекомендують врахувати аналіз результатів діяльності оборотних активів за попередній період, до врахування також визначається система заходів щодо реалізації даних резервів. Такі дії забезпечують скорочення часу операційного та фінансового циклу, при сталих обсягах продукції.

Другий етап передбачає проводити покращення обсягу та рівня окремих категорій оборотних активів, враховуючи обрану політику їх формування, планований товарообіг і резерви для зменшення терміну діяльності операційного циклу. Нормування цього періоду слугує як інструмент для досягнення цієї оптимізації.

На третьому етапі всі оборотні активи підприємства на наступний період визначаються сумою запасів товарів, вже готової продукції та діяльністю такою як незавершене виробництво, а також дебіторська заборгованість, грошових та

інших оборотних активів.

Для проведення загального покращення обсягу та структури необоротних активів підприємства, враховуючи всі виявлені під час аналізу можливі резерви що можуть бути використані для зростання залучення необоротних активів у наступному періоді. Основні резерви включають у себе зростання використання необоротних активів у часі (за рахунок збільшення коефіцієнта змінності та за безпосередній рахунок безперервної роботи) і за потужністю (за рахунок підвищення використання окремих видів або методів, з додаванням нових потужностей) [43, с.146].

На основі аналізу активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз», можна визначити два основні напрямки для оптимізації. Перший це оптимізація складу та структури активів:

1. Ребалансування структури активів: з огляду на збільшення інших оборотних активів і переважання дебіторської заборгованості, необхідно збалансувати портфель активів, збільшивши частку необоротних активів для диверсифікації та зменшення ризиків. У даному випадку, вказується на необхідність перегляду і корекції складу активів компанії з метою досягнення більш ефективного і стійкого фінансового стану. Головними аспектами якої є, збільшення оборотних активів, особливо дебіторської заборгованості. З переважанням цього виду активів може виникнути небезпека відкладених платежів та невпевненості у виконанні зобов'язань. Для зменшення цього ризику рекомендується збільшити частку необоротних активів.

Необоротні активи включають у себе такі елементи, як нерухомість, обладнання та інші тривалі активи. Збільшення їх частки в структурі активів може бути корисним якщо дивитись із позиції диверсифікації. Диверсифікація допомагає розподілити ризики та зменшити вплив непередбачених подій на фінансовий стан компанії. Зокрема, вкладення в різні види необоротних активів може сприяти більш стійкому фінансовому положенню у випадку коливань на ринках чи змін в економічному середовищі.

Враховання розподілу зобов'язань та здатність їхнього виконання є

ключовим аспектом управління фінансами. Наприклад, якщо дебіторська заборгованість збільшилася, але є суттєва затримка у її виконанні, це може викликати труднощі у виплатах по зобов'язаннях компанії. Таким чином, ребалансування може також включати оптимізацію умов оплати та управління оборотними коштами [49].

2. Раціональне управління дебіторською заборгованістю може зменшити фінансові ризики та покращити ліквідність компанії.

Управління дебіторською заборгованістю є ключовою складовою фінансового управління підприємства та має значущий вплив на його стабільність і успішність. Дебіторська заборгованість визначається як сума коштів, яку клієнти заборговані підприємству за наданими товарами чи послугами та ще не сплачена. Ефективне управління цими зобов'язаннями важливо для забезпечення сталої фінансової позиції компанії і мінімізації ризиків.

Одним із ключових аспектів управління є своєчасне стягнення коштів від клієнтів. Затримки у сплаті можуть призвести до негативних наслідків для ліквідності компанії, оскільки вона може потребувати додаткових фінансових ресурсів для забезпечення нормального обороту коштів. Ефективна система контролю за дебіторською заборгованістю дозволяє підприємству вчасно визначати заборгованість клієнтів і приймати заходи щодо її стягнення.

Фінансові ризики пов'язані з дебіторською заборгованістю можуть включати в себе можливість неплатоспроможності клієнтів або зміни їхньої фінансової стабільності. Сприяти вирішенню цих ризиків може система кредитного моніторингу, яка дозволяє вчасно виявляти ознаки фінансових труднощів у платіжних зобов'язаннях клієнтів [54, с.77].

Крім того, воно може покращити відносини з отримувачами послуг, сприяючи створенню позитивного іміджу компанії. Своєчасне і чесне інформування клієнтів про умови платежів і можливості співпраці може сприяти будівництву довгострокових і взаємовигідних стосунків.

У підсумку, управління дебіторською заборгованістю є критичним

аспектом фінансового управління компанії, яке впливає на її ліквідність, фінансову стабільність і взаємовідносини з клієнтами. Ефективні стратегії у цій сфері можуть сприяти зниженню ризиків і покращенню загального фінансового стану підприємства.

3. Інвестування в необоротні активи: Це може включати придбання обладнання, нерухомості або інвестиції в технології, що може підвищити продуктивність і ефективність.

Інвестування в необоротні активи є стратегічним підходом для розвитку та підтримки довгострокової стійкості підприємства. Цей процес включає в себе вкладання фінансових ресурсів у різноманітні види необоротних активів, таких як обладнання, нерухомість та технології, з метою забезпечення підвищення продуктивності та оптимізації бізнес-процесів [62, с.176].

Одним із основних компонентів інвестування в необоротні активи є придбання нового обладнання. Це може включати в себе закупівлю високоефективних машин та інструментів, спрямованих на покращення виробничого процесу. Вкладення в сучасне обладнання дозволяє компанії не лише підтримувати конкурентоспроможність на ринку, але й знижувати витрати та збільшувати якість продукції.

Другим важливим аспектом інвестування є придбання та розширення нерухомості. Це може включати будівництво нових об'єктів або поліпшення існуючих. Розширення виробничих приміщень чи відкриття нових філій може бути ключовим кроком у збільшенні обсягів виробництва та розширенні ринкової присутності.

Третім аспектом інвестування в необоротні активи є вкладення в технології. Розвиток сучасних технологій може допомогти в удосконаленні бізнес-процесів, автоматизації завдань та забезпеченні інноваційного підходу до виробництва. Інвестиції в технології можуть включати розробку власного програмного забезпечення, впровадження систем штучного інтелекту, аналітичних платформ чи використання сучасних методів виробництва [23].

Загалом, інвестування в необоротні активи є стратегічним кроком,

спрямованим на створення стійкої та конкурентоспроможної бази для подальшого розвитку підприємства. Цей підхід дозволяє компаніям адаптуватися до змін в економічному середовищі, забезпечуючи ефективність операцій та збільшення їхнього потенціалу для інноваційного зростання.

3.2. Шляхи підвищення ефективності управління активами підприємства

Підвищення ефективності управління активами є критичним аспектом стратегічного розвитку підприємства. Для ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» важливо сконцентруватися на ряді стратегічних напрямків, зокрема, на покращенні ліквідності. Це визначається комплексом заходів, спрямованих на забезпечення належного рівня оборотних коштів для ефективного покриття зобов'язань перед кредиторами.

Перш за все, важливо зосередитися на покращенні коефіцієнтів ліквідності. Це включає в себе аналіз і оптимізацію швидкої та поточної ліквідності. Швидка ліквідність визначає спроможність підприємства швидко конвертувати свої активи у готівку, тоді як поточна ліквідність враховує можливість погашення поточних зобов'язань. Стратегія по покращенню цих показників сприяє забезпеченню достатньої ліквідності для збереження фінансової стійкості.

Другий ключовий аспект - ефективне використання активів. Підприємство повинно акцентувати увагу на оптимізації рентабельності своїх активів. Це може бути досягнуто шляхом використання показників ділової активності для постійного моніторингу та аналізу використання ресурсів. Спрямована на збільшення прибутковості, ця стратегія дозволяє підприємству ефективніше використовувати свої активи, що призводить до стабільності та зростання.

Крім того, важливо враховувати ризик-менеджмент. Впровадження стратегій управління ризиками для активів, зокрема, щодо дебіторської

заборгованості і оборотних активів, допомагає зменшити фінансові ризики та зберегти фінансову стійкість.

Завершальним елементом є аналітичний підхід. Регулярний аналіз та моніторинг структури активів надає можливість виявити потенційні можливості для покращення та виявити слабкі місця, що сприяє адаптації стратегій до змін у економічному середовищі [30, с.40].

Комбінація цих стратегій становить цілісний підхід до управління активами, спрямований на оптимізацію, використання та підвищення ефективності управління. Це важливий крок для ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» у забезпеченні стійкого зростання та конкурентоспроможності.

Ефективне використання активів є критичною стратегією для досягнення підвищення ефективності управління активами в контексті підприємства. Ця стратегія передбачає не лише максимізацію вартості активів, але й оптимізацію їхньої рентабельності. Фірма ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» звертає свою увагу на цей аспект, розглядаючи різні аспекти ефективного використання активів.

Оптимізація рентабельності активів передбачає використання ряду стратегій, починаючи з аналізу показників ділової активності. Підприємство активно використовує ключові показники продуктивності та ефективності, такі як оборот активів, рентабельність капіталу та інші, для отримання об'єктивної оцінки ефективності використання своїх ресурсів.

Важливою частиною стратегії є ідентифікація оптимальних методів роботи з різними видами активів. Це включає в себе розробку і впровадження ефективних процесів управління активами, які сприяють збільшенню їхньої продуктивності і вартості. Наприклад, удосконалення процесів виробництва або оптимізація ланцюга постачання може значно покращити рентабельність фірми.

Для досягнення цілей ефективного використання активів також важлива координація між різними відділами та підрозділами підприємства. Забезпечення взаємодії між виробництвом, маркетингом, фінансами та іншими підрозділами є ключовим елементом успішного впровадження стратегій ефективного використання активів [6].

Також, стратегія включає в себе постійний моніторинг і оновлення стратегій відповідно до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі підприємства. Аналіз ринкових тенденцій, змін в законодавстві та інші фактори дозволяють ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» адаптувати свої стратегії для максимізації рентабельності та забезпечення стійкості у конкурентному середовищі.

В цілому, ефективне використання активів визначається як рішення, яке поєднує аналітичний підхід, оптимальне використання ресурсів та стратегічне управління для досягнення максимальної рентабельності та стійкості підприємства. ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» наполягає на цій стратегії, розуміючи, що це є важливим чинником для забезпечення сталого розвитку та конкурентоспроможності на ринку.

Впровадження ефективного ризик-менеджменту є ключовим етапом у стратегії підвищення ефективності управління активами для ТОВ «Еліксель Ентерпрайз». Ризик-менеджмент включає в себе комплекс заходів та стратегій, спрямованих на ідентифікацію, аналіз та зменшення ризиків, пов'язаних з діяльністю підприємства [4].

Однією з ключових сфер управління ризиками є обробка дебіторської заборгованості, вона є неоднаковою у кожній компанії і може бути результатом різних факторів, таких як умови оплати, взаємодія з клієнтами та ефективність систем внутрішнього контролю. Стратегії управління ризиками в цьому напрямку можуть включати в себе ретельний аналіз платіжних термінів, встановлення максимальних лімітів для дебіторської заборгованості та впровадження систем швидкого реагування на зміни у платіжній поведінці клієнтів.

Також, ризик-менеджмент охоплює оборотні активи, які включають в себе активи, які перебувають у циркуляції та призначені для конвертації у грошові активи протягом короткого періоду. Ефективна стратегія управління ризиками для оборотних активів включає в себе визначення оптимального рівня запасів, управління кредитами постачальникам та ефективність управління

запасами. Аналіз та оцінка ризиків у цьому контексті дозволяють підприємству уникнути непередбачуваних втрат та забезпечити стабільність фінансового стану [14, с.258].

У впровадженні стратегій ризик-менеджменту також важливо враховувати змінні економічні умови та регулятивні вимоги. Постійний моніторинг змін у зовнішньому середовищі дозволяє адаптувати стратегії управління ризиками відповідно до нових викликів та можливостей.

Загальна мета ризик-менеджменту для активів полягає в тому, щоб максимізувати можливості прибутковості, мінімізувати можливі втрати та забезпечити сталу фінансову стійкість підприємства. Ця стратегія є необхідною для досягнення успішного та стійкого розвитку ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» в умовах конкурентного ринкового середовища.

Аналітичний підхід в управлінні активами: Оптимізація через регулярний аналіз та моніторинг

Аналітичний підхід в управлінні активами є важливою стратегією для підвищення ефективності використання ресурсів та забезпечення стабільності фінансової стабільності підприємства. Ця стратегія включає регулярний аналіз та моніторинг структури активів з метою виявлення можливостей для покращення та ідентифікації слабких місць.

Перш за все, аналітичний підхід передбачає систематичний розгляд всіх компонентів портфеля активів підприємства. Це охоплює фінансові, матеріальні та нематеріальні активи. Регулярний аналіз таких елементів дозволяє виявляти потенційні можливості для оптимізації та розвитку [21, 160].

Під час аналізу фінансових активів, наприклад, докладно вивчаються фінансові звіти, щоб ідентифікувати ті активи, які приносять найбільший прибуток, а також ті, що можуть бути оптимізовані для збільшення рентабельності. Важливо враховувати також ризики, пов'язані з фінансовими активами, та впроваджувати стратегії ризик-менеджменту для їх зменшення.

У випадку матеріальних активів, таких як обладнання та інфраструктура, аналіз допомагає визначити ступінь їхньої використаності та ефективності.

Можливості для оптимізації можуть включати модернізацію, удосконалення процесів або навіть заміну застарілого обладнання.

Нематеріальні активи, такі як інтелектуальна власність чи бренд, також піддаються аналізу. Розуміння їхньої вартості та впливу на конкурентоспроможність дозволяє розробляти стратегії для їхнього належного управління та максимізації користі [18].

Постійний моніторинг структури активів підприємства є ключовим етапом аналітичного підходу. Зміни в економічному оточенні чи ринкові умови можуть впливати на ефективність активів. Інформація, отримана в результаті аналізу, дозволяє вчасно реагувати на зміни та адаптувати стратегії для забезпечення оптимального використання ресурсів.

Всецільний аналітичний підхід до управління активами є необхідним компонентом стратегії підприємства, оскільки він сприяє постійному вдосконаленню та адаптації до змін, що є важливим для досягнення сталого успіху та конкурентоспроможності.

Комбінація зазначених стратегій становить ключовий інструмент для ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» у досягненні оптимізації своїх активів та підвищенні ефективності управління. Це важливо не лише для забезпечення сталого зростання компанії, але і для збереження фінансової стабільності.

Висновки до розділу 3

У процесі пошуку напрямків вдосконалення ефективності управління активами підприємства сформульовані наступні висновки:

- управління активами – ключовий аспект фінансової стійкості підприємства. Необоротні активи стійкі до інфляції, але мають ризики морального зносу. Оборотні активи забезпечують ліквідність та оперативну реструктуризацію, але можуть зазнати ризиків знецінення та додаткових витрат. Оптимізація вимагає уважного управління портфелем обох видів активів;

- визначено, що аналіз активів ТОВ "Еліксель Ентерпрайз" вказує на два ключових напрямки оптимізації. По-перше, рекомендується ребалансування структури активів, зокрема збільшення частки необоротних активів для диверсифікації та зменшення фінансових ризиків. Це особливо актуально при переважанні дебіторської заборгованості;

- для ТОВ "Еліксель Ентерпрайз" ефективне використання активів визначається не лише оптимальним розподілом ресурсів, але й синергією між відділами та підрозділами підприємства. Важливо відзначити, що стратегія ефективного використання активів вимагає постійного моніторингу та оновлення відповідно до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі;

- досягнення цілей включає ефективний ризик-менеджмент, орієнтований на ідентифікацію, аналіз та зменшення ризиків, з особливим акцентом на управлінні дебіторською заборгованістю та оборотними активами. Адаптований до змін умов і регулятивних вимог, ризик-менеджмент допомагає підприємству адекватно реагувати на виклики та можливості;

- визначено, що загальна мета даного господарюючого суб'єкта – максимізація прибутковості, мінімізація втрат та забезпечення сталої фінансової стійкості, що є ключовим для успішного розвитку ТОВ "Еліксель Ентерпрайз" у конкурентному середовищі;

- досліджено, що аналітичний підхід управління активами – ключова стратегія для підприємства, спрямована на підвищення ефективності використання ресурсів та забезпечення фінансової стабільності. Постійний моніторинг структури активів дозволяє адаптувати стратегії до змін в економічному оточенні, формуючи основу для постійного вдосконалення та успішної конкурентоспроможності ТОВ «Еліксель Ентерпрайз».

ВИСНОВКИ

У процесі вивчення теоретичних, практичних та методичних аспектів управління активами підприємства та напрямків їхньої оптимізації сформульовані наступні висновки та рекомендації:

– визначено, що активи є невід'ємною частиною господарської діяльності підприємства, визначаючи його фінансовий стан, конкурентоспроможність та привабливість для інвестицій. Активи є основою для отримання економічних вигід і можуть взаємозамінюватись, конвертуватись та реструктуруватись, виступаючи як ключовий елемент, що визначає успішність і стійкість підприємства на ринку. Вивчено теоретико-методичні основи управління активами суб'єкта;

– досліджено сутність та принципи управління активами підприємства та вивчено, що управління капіталом підприємства передбачає різні стратегії. Кожна стратегія відповідає певній меті та рівню ризику, визначаючи спосіб оптимізації фінансових ресурсів підприємства;

– проаналізовано активи «Еліксель Ентерпрайз» з позиції їх ліквідності. Виявлено, що протягом 2018-2022 рр. у балансі ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» не виконується перша нерівність, що свідчить про те, що поточні активи не перевищують зовнішні зобов'язання підприємства. А протягом 2018-2019 рр. не виконується і остання нерівність, яка має балансуєчий характер, а саме $A4 < П4$. Це підтверджує відсутність у господарюючого суб'єкта власних оборотних коштів. Коефіцієнт абсолютної ліквідності не перевищував нормативного значення протягом всього досліджуваного періоду, а коефіцієнти швидкої і поточної ліквідності у 2020-2022 рр. відповідали нормі.

– здійснено аналіз ефективності використання активів підприємства. Згідно динаміки зміни показників ділової активності та рентабельності, найбільш ефективно активи ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» використовувались протягом 2021 р., а у 2022 р. у зв'язку із зниженням прибутковості

підприємства ефективність використання активів зменшується.

– проведено дослідження стосовно складу та структури активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» яке виявило, що протягом досліджуваного періоду спостерігається поступове збільшення обсягу активів підприємства. Зокрема, інші оборотні активи демонструють найшвидший темп зростання, як в абсолютному, так і відносному вимірі.

– виявлено, що результати аналізу ефективності використання активів ТОВ «Еліксель Ентерпрайз» свідчать про те, що протягом 2021 року активи підприємства використовувалися найбільш ефективно. Однак у 2022 році, внаслідок зменшення прибутковості підприємства, спостерігається зменшення ефективності використання активів. Ця динаміка свідчить про необхідність детального аналізу та вдосконалення стратегій управління активами для оптимізації їх використання та підвищення прибутковості компанії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бланк І. А. Управління активами та капіталом підприємства. К., 2003. 448 с.
2. Бурдонос Л. І., Виноградня В. М. Управління активами підприємства в сучасних умовах. *Scientific Collection «InterConf»*. 2023. № 160. С. 37–43.
3. Бухгалтерський облік та контроль монетарних активів: проблеми теорії та методології: монографія / В.В. Скоробогатова. Житомир: ЖДТУ, 2012. 520 с.
4. Вергун А. М., Яворська О. Г. Корпоративні активи підприємств ресторанної індустрії та закладів харчування в умовах пандемії. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: Економічні науки. 2022. № 1. С. 11-16.
5. Гобир І. Б., Буй Ю. В., Буй Л. В. Аналіз та тенденції розвитку інноваційної активності промислових підприємств у Івано-Франківській області. *Приазовський економічний вісник*. 2022. Вип. 2. С. 56-61.
6. Голдун І.С. Управління оборотними активами підприємств. URL: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/fin-meb/4530-upravlinnya-oborotnimi-aktivami-pid-priemstv.html>
7. Дуброва Н. П., Лисухо І. В. Аналіз структури оборотних активів та ефективності їх використання на підприємстві. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2020. № 18(2). С. 13-18.
8. Єгорова О.В., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник Ю.М. Економічний аналіз: навч. посіб. Полтава : РВВД ПДАА, 2018. 290 с.
9. Жук М.В., Пацарнюк О.В. Управління нематеріальними активами аграрних підприємств з використанням методів бухгалтерського обліку. *Агросвіт*. 2023. № 16. С. 34-38.
10. Жук О.С. Оцінка стану та структури активів підприємства. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Економіка». 2016. Вип. 3(31). С. 16-20.

11. Загальні вимоги до фінансової звітності: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

12. Зардова Я. В. Дослідження ефективності використання оборотних активів підприємств. *Ефективна економіка*. 2023. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_4_50

13. Камінська І. М., Дорош В. Ю. Активи підприємства: морфологічний аналіз категорії, склад та класифікація. *Економічний форум*. 2019. URL: <http://surl.li/odcnu>

14. Каціман С.О., Шаманська О.І. Вдосконалення системи управління активами підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 20. С. 357-361.

15. Коваленко Л. О. Фінансовий менеджмент. Знання. 2008. №3. С. 483.

16. Козаченко Л.А., Жакоті А.Б. Активи підприємства як об'єкт фінансового управління. *Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини ВНЗ «Університет Україна»*. URL: http://www.rusnauka.com/1_NIO_2013/Economics/10_124520.doc.htm

17. Колодяжна К.С. Управління оборотними коштами торговельних підприємств в сучасних умовах. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 19. С. 89-96.

18. Константюк Н., Когут І. Основні аспекти управління активами підприємства. URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/18073/2/ConfFMNES_2016_Konstantiuk_N-Key_aspects_of_enterprise_85-87.pdf

19. Крамаренко О. Г. Фінансовий менеджмент. Центр учбової літератури. 2009. №2. С. 520.

20. Крупка М. І., Ковалюк В. М., Коваленко Є. М. та ін. Фінансовий менеджмент. ЛНУ імені Івана Франка. 2019. URL: <https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Finansovyyu-menedzhment-1.pdf>.

21. Кубецька О. М., Остапенко Т. М., Палешко Я. С. Управління оборотними активами підприємства в особливих умовах. *Бізнес Інформ*. 2022.

№ 8. С. 159-165.

22. Купріна Н. М., Ступницька Т. М., Величко О. М. Особливості фінансового аналізу найбільш важливих груп активів в системі управління діяльністю підприємства. *Економіка харчової промисловості*. 2022. Т. 14, Вип. 2. С. 58-67.

23. Левкович О. В., Климова В. А. Управління активами підприємства в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2023. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_2_49

24. Левкович О.В., Черновіл М.С. Управління оборотними активами промислових підприємств в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2023. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_1_35

25. Ліпич Л.Г., Гадзевич І.О. Капітал в системі управління підприємством. *Вісник Національного університету «Львівська Політехніка»*. 2009. № 647: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. С. 114-119.

26. Лобачева І. Ф., Поліщук Н. В. Економічний аналіз у системі управління оборотними активами підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2021. Вип. 1. С. 202-208.

27. Лютик Т. В. Функція бажаності харрінгтона як інструмент інтегральної оцінки інноваційної та науковотехнологічної складових економічного потенціалу. URL: <https://inb.dnsgb.com.ua/2016-4/09.pdf>.

28. Мартиненко В. П., Климаш Н. І., Багацька К. В., Дем'яненко І. В. Фінансовий менеджмент. «Магнолія 2006». 2014. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/20992/1/finance%20menegment.pdf>.

29. Мельник М.І. Формування бізнес-середовища України в умовах інституційних трансформацій: монографія. Львів: Вид-во ІРД НАН України, 2012. 568 с.

30. Мельничук Г. С., Данугян К. А. Організація процесу ефективного управління оборотними та необоротними активами підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: Економічні науки. 2022.

№ 10. С. 37-42.

31. Мних Є. В. Економічний аналіз: підручник. К.: Знання, 2011. 630 с.

32. Музичка О.С. Сутність управління оборотними активами підприємства. URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/2722.pdf>

33. Нагорний Є. О. Система управління активами як релевантний чинник ефективного розвитку підприємства. *Економічні науки. Серія «Економіка та менеджмент»*. 2014. Вип.11.С.223–232.

34. Носирєв О. О., Мехович С. А. Організаційно-економічний механізм управління оборотними активами підприємств промисловості в умовах ринкової трансформації. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 11(1). С. 21-26.

35. Олександренко І. Управління активами виробничих підприємств. *Економічний форум*. 2022. № 4. С. 108-114.

36. Олійник Т. О., Мірошніченко О. В. Основні напрями підвищення ефективності управління активами. *Інвестиції практика та досвід. Серія «Економічна наука»*. 2014. № 21. С.73–77.

37. Петик Л. О., Фелісеєв В. А. Ділова активність промислових підприємств України. *Економічний простір*. 2022. № 181. С. 188-191.

38. Петруня Н.В. Концептуальні підходи до визначення сутності активів підприємств. *Облік і фінанси АПК*. 2011. № 1. С. 120-124.

39. Подольська В. О., Ярш О. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури. 2009. 488с.

40. Причепя І. В., Кравець Н. В. Теоретичні засади управління активами підприємства. *Економічний простір*. 2012. №60. С.249-257.

41. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

42. Репіна І.М. Активи підприємства: категоріальний аналіз та систематологія. *Формування ринкової економіки: зб. наук. праць: Спец. вип.:*

Економіка підприємства: теорія і практика: в 2 ч. Ч. II. 2008. С. 548-553.

43. Рибіцька А.В. Управління капіталом підприємства на основі оптимізації структури позикового капіталу. *Фінансовий простір*. 2014. № 2. С.144-148.

44. Рясних Є. Г. Основи фінансового менеджменту. Київ: Скарби, 2003. 238 с.

45. Савицька О.В. Аналіз активів підприємства. *Аналіз господарської діяльності підприємства*. 2006. С. 438–441.

46. Семакіна Д. Е., Фесенко В. В. Удосконалення методу аналізу ефективності управління активами підприємства. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2021. Т. 32(71), № 5. С. 38-42.

47. Скоробогатова В.В. Сутність категорії «активи»: аналіз наукових джерел. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2011. № 3 (21). Ч. 2. С. 338-348.

48. Смирнова Н.В. Аналіз співвідношення оборотних і необоротних активів сільськогосподарських підприємств. *Економічний аналіз: зб. наук. праць. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. Том 18. № 2. С. 246–252.*

49. Соляник Л. Г., Цуркан І. М., Галіба С. В. Економіко-математичне моделювання оптимізації управління оборотними активами промислового підприємства. *Ефективна економіка*. 2022. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_11_48

50. Стоянова О.Г. Методологічні основи управління оборотними активами підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 7. с. 7-16.

51. Ткаченко А.М. Управління фінансовими ресурсами підприємства та оптимізація вартісної структури капіталу. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2006. № 5. С. 297-299.

52. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. за заг. ред. д-ра екон. наук І. О.

Школьник та канд. екон. наук В. М. Кремень. Суми, 2014. 427 с.

53. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник: за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 845 с.

54. Хмелюк А. В., Шахова М. С. Організація обліку й аналізу в управлінні високоліквідними активами великих підприємств. *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету*. 2022. № 2. С. 75-84.

55. Чемчикаленко Р. А., Майорода О. Є., Люткіна А. В. Оцінка ефективності управління активами та пасивами підприємства. *Економіка і суспільство. Серія «Гроші, фінанси і кредит»*. 2017. Вип. № 11. С. 485–489

56. Чорна О.М., Мацнева О.О. Економічний зміст та проблематика управління капіталом підприємства реального сектору економіки в Україні. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2013. № 2. С. 48-56.

57. Швець Ю. О. Управління оборотними активами підприємств. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2015. Вип. 13. С. 127-130.

58. Швиданенко Г. О., Шевчук Н. В. Управління капіталом підприємства. Київ: ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана», 2006. 440 с.

59. Шевчук Н. Капітал підприємства: формування та ефективність функціонування. *Ринок цінних паперів України*. 2004. № 5-6. С. 39-43.

60. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: підручник. 2-ге вид., стер. Київ, 2013. 375 с.

61. Шкроміда В. В. Послідовність процесу управління репутаційними активами підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2020. Вип. 6. С. 55-60.

62. Шматковська Т., Демедюк Л., Ворона О. Деякі аспекти проблематики управління оборотними активами на підприємстві. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2016. № 3. С. 174-184.

63. Шпак Н.З. Система управління капіталом підприємства / Н.З. Шпак,

О.М. Рудницька // Науковий вісник НЛТУ України. 2010. № 10. С. 257-261.

64. Castillo E. D., Montgomery D. C., McCarville D. R. Modified Desirability Functions for Multiple Response Optimization. *Journal of Quality Technology*. 1996. Vol. 28. No. 3. P. 337–345.

65. Harrington E. C., Jr. The Desirability Function. *Industrial Quality Control*. 1965. Vol. 21. No. 10. P. 494–498.

ДОДАТОК А

Класифікація активів підприємства за основними ознаками

Класифікаційні ознаки	Різновиди активів підприємства
За економічним змістом	
	Необоротні (фіксовані) активи: сукупність матеріально-фінансових ресурсів, використовуваних у господарській діяльності тривалий час (більше року) зі значною вартістю та призначених для тривалого використання в фінансово-господарській діяльності.
	Оборотні (поточні) активи: грошові кошти та їх еквіваленти та інші активи, спрямовані на реалізацію чи споживання протягом операційного циклу чи не більше дванадцяти місяців.
За рівнем ліквідності	
	Першокласні високоліквідні активи: грошові кошти, частина дебіторської заборгованості, фонди підприємства, здатні до реалізації без втрати балансової вартості протягом кількох днів.
	Високоліквідні активи: дебіторська заборгованість, короткострокові фінансові інвестиції та інші фонди, які можуть бути реалізовані протягом одного місяця за менше ніж 90% їх балансової вартості.
	Середньоліквідні активи: майно підприємства, реалізація якого можлива до шести місяців із зниженням ціни менше 50%.
	Низьколіквідні активи: майно та обладнання, що потребують капітальних вкладень для подовження експлуатації.
	Неліквідні активи: фонди підприємства, майно з мінімальним попитом на ринку.
За місцем використання	
	Всередині підприємства: основні засоби, незавершені капітальні вкладення, нематеріальні активи, готівка.
	За межами підприємства: довгострокові фінансові вкладення, дебіторська заборгованість, короткострокові фінансові вкладення.
За формами функціонування	
	Матеріальні активи: основні засоби, незавершені капітальні вкладення, устаткування, виробничі запаси та інше.
	Нематеріальні активи: права на користування ресурсами, патентні права тощо.
	Фінансові активи: грошові активи, дебіторська заборгованість, фінансові вкладення.
	Біологічні активи.
За характером фінансових джерел формування	
	Валові активи: майнові цінності сформовані за рахунок власного та позикового капіталу.
	Чисті активи: вартісна сукупність майнових цінностей, сформованих винятково за рахунок власного капіталу.
За характером участі в різних видах діяльності	

	Операційні активи: основні засоби, нематеріальні активи, оборотні операційні активи.
	Інвестиційні активи: незавершені капітальні вкладення, довгострокові та короткострокові вкладення.
За характером володіння	
	Власні активи.
	Орендовані (лізингові) активи.
	Безоплатно отримані активи.
За термінами експлуатації	
	Короткострокові активи: для використання або продажу протягом операційного циклу або дванадцяти місяців.
	Довгострокові активи: утримуються на балансі більше одного операційного циклу та не можуть бути швидко конвертовані в грошову форму.
За ризиком залучення	
	Безризикові активи: застосування яких не змінює ступінь ризику діяльності.
	Активи з низьким рівнем ризику: використання їх збільшує ризик, але не суттєво впливає на результати підприємства.
	Активи з нормальним рівнем ризику: мають ризик, але підприємство здатне подолати його вплив.
	Активи з високим рівнем ризику: потребують додаткових заходів страхування ризику.
	Активи з критичним ризиком: використання яких призводить до втрат та банкрутства підприємства.
За цінами залучення	
	Оптимальні активи: підвищують ефекти від експлуатації та забезпечують розширення виробництва та прибутковості підприємства.
	Ефективні активи: підвищують ефекти та ефективність експлуатації наявних активів.
	Нейтральні активи: забезпечують можливість експлуатувати наявні активи з попереднім рівнем ефективності.
	Регресивні активи: підтримують функціонування, але в перспективі можуть призвести до зниження ефективності.
	Критичні активи: підтримують господарські операції, але за невдалої ринкової кон'юнктури можуть призвести до банкрутства.